

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

факультет фінансів

кафедра корпоративних фінансів і контролінгу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	Інвестиційний менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Форма навчання: Очна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «Інвестиційний менеджмент підприємства»
здобувача Носаль Владислава Артуровича

Науковий керівник: к.е.н., доцент Мякишевська О.М

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., проф. Терещенко О.О.

Київ 2023

РЕФЕРАТ

Робота містить 84 сторінок, 11 таблиць, 8 рисунків, список літературних джерел із 53 найменувань.

«Інвестиційний менеджмент підприємства»

Об'єктом дослідження роботи є інвестиційний менеджмент підприємства ПрАТ «МХП».

Предметом дослідження – є методи і підходи до інвестиційного менеджменту, які використовуються у компанії.

Метою дослідження є дослідження особливості інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП», аналіз його стратегії, процеси прийняття інвестиційних рішень та їх вплив на загальну ефективність підприємства.

Згідно поставленої мети сформовано наступні завдання дослідження у роботі:

- охарактеризувати інвестиційну діяльність та інвестиційний менеджмент як основу ефективного розвитку підприємства;
- визначити економічний зміст, мету та функції інвестиційного менеджменту;
- розкрити формування стратегії підприємства як складової інвестиційного менеджменту;
- надати економічну характеристику та здійснити аналіз зовнішнього середовища ПрАТ «МХП»;
- надати характеристику інвестиційної стратегії ПрАТ «МХП»;
- дослідити інвестиційний менеджмент ПрАТ «МХП»;
- визначити проблеми інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»;
- запропонувати стратегічні напрями удосконалення інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП».

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості застосування отриманих результатів для оптимізації інвестиційних стратегій та підвищення ефективності інвестиційного менеджменту не тільки в ПрАТ «МХП», але й в інших підприємствах, які прагнуть покращити свої інвестиційні практики.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи 2023.

Рік захисту роботи 2023.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна стратегія, інвестиційний менеджмент, інвестиційний процес, ефективність підприємства.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ.....	6
1.1 Інвестиційна діяльність та інвестиційний менеджмент як основа ефективного розвитку підприємства	6
1.2. Економічний зміст, мета та функції інвестиційного менеджменту.....	11
1.3. Формування стратегії підприємства як складової інвестиційного менеджменту	20
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПрАТ «МХП»	29
2.1. Економічна характеристика та аналіз зовнішнього середовища ПрАТ «МХП»	29
2.2. Характеристика інвестиційної стратегії ПрАТ «МХП»	40
2.3 Інвестиційний менеджмент ПрАТ «МХП».....	48
2.3.1. Управління реальними інвестиціями.....	48
2.3.2. Управління фінансовими інвестиціями.....	51
2.3.3. Управління та формування інвестиційних ресурсів	53
2.3.4. Управління реалізацією інвестиційних програм	55
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	58
3.1. Проблеми інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»	58
3.2. Стратегічні напрями удосконалення інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»	64
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78

ВСТУП

Актуальність дослідження інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП» має кілька вимірів, які підкреслюють значимість цієї теми. Перший аспект актуальності пов'язаний зі зростаючою роллю агропромислового сектору в економіці України. ПрАТ «МХП» як один з лідерів цієї галузі відіграє значну роль у формуванні вітчизняного ринку та експортних можливостей. Ефективне управління інвестиціями в агропромисловому секторі має значний економічний вплив, підвищуючи конкурентоспроможність національної економіки.

Другий аспект актуальності виходить з потреби адаптації до швидко змінюваних умов ринку. В умовах глобалізації та технологічного прогресу, підприємства стикаються з необхідністю ефективно інвестувати в інновації та модернізацію виробництва. Аналіз інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП» дозволить виявити, як компанія адаптується до цих викликів, і які стратегії вона обирає для підтримки сталого розвитку.

Третій аспект зосереджений на важливості корпоративного управління в контексті інвестиційних рішень. Управління інвестиціями в сучасних умовах вимагає високого рівня прозорості, відповідальності та стратегічного планування. Дослідження інвестиційної діяльності ПрАТ «МХП» допоможе зрозуміти, як компанія впроваджує принципи ефективного корпоративного управління для досягнення своїх довгострокових цілей.

Висвітлення цих аспектів в контексті ПрАТ «МХП» не тільки забезпечує глибоке розуміння специфіки інвестиційного менеджменту в агропромисловому секторі, але й вносить важливий вклад в теорію та практику управління інвестиціями на загальнонаціональному та міжнародному рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми вивчення сутності інвестиційного менеджменту розглядалися такими науковцями як Майорова Т.В., Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б., Пересада А.А., Ідрисова А.Р., Безродна С.М., Крамаренко К.М., Доуртмес П.О., Нкайя Б.Ж., Розенберг Дж.М.

Мета даної роботи - дослідити особливості інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП», аналізуючи його стратегії, процеси прийняття інвестиційних рішень та їх вплив на загальну ефективність підприємства.

Відповідно до мети, перед дослідженням були поставлені наступні завдання:

- охарактеризувати інвестиційну діяльність та інвестиційний менеджмент як основу ефективного розвитку підприємства;
- визначити економічний зміст, мету та функції інвестиційного менеджменту;
- розкрити формування стратегії підприємства як складової інвестиційного менеджменту;
- надати економічну характеристику та здійснити аналіз зовнішнього середовища ПрАТ «МХП»;
- надати характеристику інвестиційної стратегії ПрАТ «МХП»;
- дослідити інвестиційний менеджмент ПрАТ «МХП»;
- визначити проблеми інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»;
- запропонувати стратегічні напрями удосконалення інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП».

Об'єкт дослідження – інвестиційний менеджмент ПрАТ «МХП».

Предметом є методи і підходи до здійснення інвестиційного менеджменту, які використовуються у компанії.

Методи дослідження кваліфікаційної роботи. При написанні кваліфікаційної магістерської роботи у теоретичній частині були використані спеціальні методи наукового пізнання: системний підхід, метод порівняльного аналізу та логічних узагальнень, які забезпечили повноту відображення об'єкта і предмета дослідження, а також стали основою комплексного дослідження; при написанні аналітичної частини: метод статистичного та графічного аналізу, метод фінансового моделювання; у конструктивній частині роботи були застосовані методи системного та комплексного підходу.

Інформаційна база дослідження. Теоретичну основу дослідження складають наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних учених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали підприємства ПрАТ «МХП».

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування отриманих результатів для оптимізації інвестиційних стратегій та підвищення ефективності інвестиційного менеджменту не тільки в ПрАТ «МХП», але й в інших підприємствах, які прагнуть покращити свої інвестиційні практики.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Інвестиційна діяльність та інвестиційний менеджмент як основа ефективного розвитку підприємства

Ефективна діяльність підприємства, яка спрямована на його розвиток, включає витрати, які здійснюються у поточному періоді. Ці витрати призводять до набуття суб'єктом різних майнових прав, включаючи права на інвестиційні об'єкти. Використання цих об'єктів призначене для отримання вигод у майбутньому, як економічних, так і конкурентних переваг.

Термін «інвестиційна діяльність» відображає процеси, пов'язані з інвестиційними об'єктами.

Категорія «інвестиційна діяльність» може мати різні визначення в залежності від контексту, галузі застосування інші чинники. Нижче наведені різноманітні визначення «інвестиційної діяльності», які найкраще виражають цей поняття в різних контекстах (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Різні підходи до визначення терміну «інвестиційної діяльності»

Джерело	Тлумачення
Войнаренко М., Бушовська Л. [7]	як сукупність дій і заходів з розміщення коштів (інвестицій) з метою отримання зростаючої величини прибутку і досягнення позитивного фінансового результату підприємства.
Доуртмес П. [11]	як процес вкладання ресурсів, що забезпечують безперервність життєдіяльності підприємства.

Продовження таблиці 1.1

Джерело	Тлумачення
ЗУ «Про інвестиційну діяльність» [2]	сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» [24]	придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» [3; 4]	придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.
Нкайа Б., Ларка М. [28]	як умова забезпечення зростання ефективності підприємницької діяльності і фінансової стійкості підприємства.
Пересада А., Ідрисова А. [31]	вкладення капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою забезпечення його зростання в майбутньому
Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. No 2755-VI [1]	господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно.
Розенберг Дж. [52]	використання грошей з метою отримання більших грошей, отримання доходу або досягнення приросту капіталу, або і для того, і для іншого

Джерело: складено автором на основі [1; 2; 3; 4; 7; 11; 13; 24; 28; 31; 44; 52]

У Закон України «Про інвестиційну діяльність» обмежено в тлумаченні поняття «інвестиційна діяльність», зводячи його визначення до терміну «інвестиції». У цьому нормативному акті термін «інвестиції» визначається таким чином: «Інвестиції - це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які

вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, і які призводять до отримання прибутку (доходу) та/або досягнення соціального та екологічного ефекту» [2].

Підсумовуючи всі наведені визначення в таблиці 1.1, можна стверджувати, що правове визначення інвестиційної діяльності обмежується розглядом цього поняття з точки зору цивільних відносин, які виникають в результаті такої діяльності. Визначення за П(С)БО та М(С)БО сконцентроване на інвестуванні грошових коштів у те, що не є їхнім еквівалентом. Однак провідні економісти в своїх визначеннях акцентують увагу на економічній вигоді цієї діяльності, а саме на отриманні прибутку. Ці визначення, на нашу думку, є більш економічно обґрунтованими, оскільки вони охоплюють інвестиційну діяльність у більш широкому контексті і чітко формулюють її мету. Тому в даній роботі інвестиційна діяльність буде розглядатися саме з точки зору дій підприємства, спрямованих на забезпечення свого росту та покращення фінансового стану.

Згідно з Законом України «Про інвестиційну діяльність», суб'єктами та об'єктами інвестиційної діяльності є різні види майна, включаючи основні фонди і оборотні кошти в усіх галузях економіки, цінні папери (крім векселів), цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власності та майнові права.

Суб'єктами (інвесторами і учасниками) інвестиційної діяльності можуть бути громадяни і юридичні особи України та інших країн, а також держави. Інвестори вирішують, куди інвестувати свої майнові та інтелектуальні цінності в об'єкти інвестування. Вони можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати різноманітні функції в рамках інвестиційної діяльності.

Учасниками інвестиційної діяльності можуть бути громадяни та юридичні особи України і інших держав, які забезпечують виконання інвестиційних проектів, або діють на підставі доручення інвесторів [2].

Інвестиційна діяльність підприємства має наступні основні особливості:

1. Інвестиційна діяльність служить основним засобом для забезпечення зростання операційної діяльності підприємства і підпорядкована цілям і завданням цієї операційної діяльності. Головною метою підприємства є розвиток операційної діяльності та збільшення операційного прибутку, навіть якщо деякі форми інвестицій можуть приносити більший прибуток на окремих етапах розвитку.

2. Форми і методи інвестиційної діяльності майже не залежать від галузевих особливостей підприємства і мають мало відмінностей від інших галузей. Це обумовлено тісним пов'язанням інвестиційної діяльності з фінансовим ринком, де галузева сегментація практично відсутня, в той час як операційна діяльність підприємства відбувається в межах конкретних галузевих сегментів ринку.

3. Обсяги інвестиційної діяльності підприємства піддаються значним коливанням в різні періоди. Це обумовлено необхідністю накопичення фінансових ресурсів перед початком великих інвестиційних проектів, які можуть вимагати значних витрат.

4. Інвестиційний прибуток підприємства формується з затримкою. Між витратами на інвестиції та одержанням інвестиційного прибутку зазвичай проймає значний період, що підкреслює довгостроковий характер цієї діяльності.

5. Інвестиційна діяльність генерує окремий вид грошових потоків підприємства, які можуть значно відрізнятися в різні періоди. У деяких періодах витрати на інвестиції можуть бути великими і перевищувати прибуток від інвестицій, а іноді інвестиційний прибуток може коливатися великою мірою.

6. Інвестиційна діяльність підприємства супроводжується специфічними ризиками, які відомі як «інвестиційний ризик». Рівень цього ризику, зазвичай, вищий, ніж рівень операційного (комерційного) ризику. Це пов'язано з тим, що в процесі інвестиційної діяльності існує більший ризик втрати капіталу, і цей ризик може мати більшу ймовірність, ніж у операційній діяльності підприємства. Формування інвестиційного прибутку пов'язане з рівнем ризику, що зумовлює необхідність його управління [5]

Інвестиційна діяльність та управління інвестиціями є вирішальними складовими ефективного розвитку підприємства. Вони відіграють ключову роль у формуванні майбутнього зростання та успіху організації.

Інвестиційна діяльність передбачає придбання коштів або капіталу для підтримки ініціатив зростання компанії. Це може включати різні джерела фінансування, такі як інвестиції в акціонерний капітал, боргове фінансування або нерозподілений прибуток. Належне управління інвестиційною діяльністю (інвестиційний менеджмент) гарантує, що підприємство має необхідні фінансові ресурси для здійснення розширення, досліджень і розробок та інших стратегічних проектів. Тому вважаємо за необхідне розглянути сутність інвестиційного менеджменту підприємства.

Інвестиційний менеджмент – це процес стратегічного розподілу цих придбаних коштів. Це передбачає прийняття рішення, куди та як інвестувати капітал, щоб максимізувати прибуток і мінімізувати ризики. Ефективне управління інвестиціями забезпечує ефективне використання ресурсів компанії та відповідність обраних проектів довгостроковим цілям і завданням організації.

Інвестиційний менеджмент також передбачає оцінку та пом'якшення ризиків, пов'язаних з різними варіантами інвестування. Не всі інвестиції однаково безпечні, тому вкрай важливо збалансувати потенційні прибутки та рівень ризику. Диверсифікація інвестицій між різними класами активів і галузями може допомогти розподілити ризик і підвищити загальну стабільність підприємства.

Інвестиційна діяльність і менеджмент мають важливе значення для сприяння довгостроковому зростанню. Інвестуючи в проекти, які приносять дохід, підвищують продуктивність або розширюють присутність на ринку, компанія може досягти сталого розвитку. Інвестиційні рішення мають бути узгоджені зі стратегічним баченням і бізнес-планом компанії, щоб забезпечити послідовний шлях до зростання.

Інвестиції в дослідження та розробки, технології та інновації є життєво важливими для збереження конкурентоспроможності в сучасному бізнес-середовищі, яке швидко розвивається. Ефективне управління інвестиціями може

допомогти виявити можливості для інновацій і розподілити ресурси для підтримки цих ініціатив, зрештою підвищуючи конкурентоспроможність компанії.

Ефективний інвестиційний менеджмент може позитивно вплинути на фінансові показники компанії. Розумні інвестиції можуть призвести до підвищення прибутковості, доходів і фінансової стабільності. Ці результати мають вирішальне значення для залучення інвесторів і підтримки довіри зацікавлених сторін.

Інвестиційний менеджмент також передбачає дотримання законодавчих і нормативних вимог, а також звітність перед зацікавленими сторонами. Належним чином задокументовані інвестиційні рішення та прозора звітність допомагають зміцнити довіру акціонерів та регуляторів, що важливо для довгострокової стабільності.

Ефективний інвестиційний менеджмент дозволяє компанії адаптуватися до мінливих ринкових умов. Регулярно переглядаючи та коригуючи інвестиційні стратегії, підприємство може реагувати на зміни в уподобаннях клієнтів, технологічний прогрес та економічні тенденції.

Підсумовуючи, інвестиційна діяльність та інвестиційний менеджмент є основою ефективного розвитку підприємства. Вони забезпечують необхідні фінансові ресурси, стратегічний напрямок і можливості управління ризиками для підтримки зростання, інновацій і довгострокового успіху. Добре реалізована інвестиційна стратегія може стати ключовим фактором конкурентної переваги компанії та її здатності процвітати в динамічному бізнес-середовищі.

1.2. Економічний зміст, мета та функції інвестиційного менеджменту

Інвестиційний менеджмент є важливою складовою управління підприємством, спрямованою на досягнення різних цілей, таких як підвищення

привабливості об'єкта інвестування, оцінка та реалізація інвестиційних проектів, а також створення сприятливих умов для оптимального проведення інвестиційних процесів. Інвестиційна діяльність підприємства має велике значення для його стабільності та ліквідності, дозволяючи здійснювати прибуткову діяльність та покривати усі витрати.

Інвестиційний менеджмент підприємства є складовою загальноекономічної системи управління, яка має власні цілі, принципи та функції. Оскільки інвестиції спрямовані на розвиток та модернізацію виробництва, збільшення прибутку та зростання капіталу, управління інвестиційною діяльністю виступає як частина системи управління підприємством, яка спрямована на створення передумов для підвищення ефективності інвестиційних процесів та загальної діяльності підприємства [30].

У свою чергу, Бушовська Л. визначає інвестиційний менеджмент (управління інвестиційною діяльністю) підприємства як процес визначення, обґрунтування та залучення інвестиційних ресурсів з метою втілення інвестиційної стратегії підприємства. Ця стратегія спрямована на збільшення прибутку, підвищення добробуту власників та працівників підприємства, а також сприяє підвищенню його економічного потенціалу, конкурентоспроможності та вирішенню соціальних завдань [6].

Т. Майорова визначає під інвестиційним менеджментом систему принципів і методів, які використовуються при розробці та впровадженні управлінських рішень, пов'язаних з різними аспектами інвестиційної діяльності [22].

І. Новикова розуміє під інвестиційним менеджментом підприємства систему принципів, методів, прийомів і управлінських функцій, які визначають організаційні структури і механізми управління для впливу на процеси інвестування з метою збільшення вартості та стратегічного розвитку підприємства [29].

О. Паньков розглядає під інвестиційним менеджментом підприємства систему економічних відносин, що виникають при цілеспрямованому впливі на процеси формування інвестиційних ресурсів, вибору об'єктів інвестування,

розроблення обґрунтованої інвестиційної стратегії. Ці відносини спрямовані на досягнення науково-технічного розвитку, підвищення конкурентоспроможності та наслідки, що виникають від інвестиційної діяльності, як економічні, так і соціальні. Також важливо балансування інтересів власників, інвесторів та трудового колективу підприємства [30].

За В. Левицьким, основною метою інвестиційного менеджменту підприємства є отримання максимального прибутку в поточному і перспективному періодах. Ця мета передбачає вирішення ряду завдань, таких як розробка стратегії інвестицій для підприємства, пошук та формування інвестиційних ресурсів, оцінка ефективності проектів, створення та оцінка інвестиційного портфелю та аналіз привабливості підприємства для інвесторів [20]

Інвестиційний менеджмент підприємства включає в себе вирішення таких завдань (рис. 1.1).

Комплексна система інвестиційного менеджменту включає в себе регламентацію дій і принципів, які визначають, як суб'єкти управління інвестиційною діяльністю впливають на об'єкти цієї діяльності через виконання різних управлінських функцій та використання інструментів і методів. Головна мета цієї системи - отримання прибутку підприємства, при цьому враховуючи постійні зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства.

Кадрове забезпечення включає в себе регулювання відносин між управлінськими та виробничими службами, розподіл обов'язків і відповідальності між виконавцями, підготовку фахівців і формування мотиваційних механізмів для ефективного виконання управлінських функцій.

Рисунок 1.1 – Завдання інвестиційного менеджменту

Джерело: складено автором на основі [6; 18]

Правове забезпечення включає в себе нормативне регулювання інвестиційної діяльності підприємства, створення бази даних нормативної документації та розвиток юридичної підтримки для інвестиційної діяльності.

Інформаційно-технічне забезпечення включає в себе технічні засоби для збору та обробки інформації, дослідження інформаційних показників, необхідних для аналізу та планування, а також підготовку різних сценаріїв управління інвестиційною діяльністю.

Організаційне забезпечення включає в себе структурні підрозділи, які відповідають за розробку та прийняття управлінських рішень щодо інвестиційної діяльності та несуть відповідальність за їх виконання.

Методичне забезпечення включає в себе методики, правила, рекомендації, які використовуються для управління інвестиційною діяльністю, а також облікову політику, посадові інструкції та форми звітності.

Фінансово-економічне забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства включає в себе набір заходів, спрямованих на оптимізацію грошових потоків на підприємстві, такі як амортизаційні відрахування, податкові ставки, валютні курси, ціни, відсоткові ставки, фінансові санкції і т. д.

Ефективність інвестиційного менеджменту підприємства забезпечується завдяки впровадженню таких принципів:

1. Інтегрованість з загальною системою управління підприємством.
2. Застосування комплексного і системного підходу при прийнятті управлінських рішень.
3. Гнучкість управління, яка враховує зміни у зовнішньому середовищі підприємства, темпи економічного розвитку, фінансовий стан підприємства, форми організації виробництва та інші фактори.
4. Розгляд альтернативних можливостей дій і врахування різних варіантів при прийнятті управлінських рішень.
5. Ефективність та обґрунтованість управлінських рішень з економічної точки зору.
6. Орієнтація управління інвестиційною діяльністю на стратегічні цілі розвитку підприємства та їх відповідність.
7. Наявність зворотного зв'язку для коригування інвестиційних рішень.

Крім того, система інвестиційного менеджменту підприємства пов'язана з виконанням різних функцій (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Функції інвестиційного менеджменту

№	Функція	Характеристика
1	Прогнозування та планування	включає в себе визначення майбутнього стану підприємства, встановлення цілей управління інвестиційною діяльністю, формування інвестиційної стратегії розвитку
2	Організація	означає створення структури управління інвестиційною діяльністю, розробку інвестиційних проектів, формування інвестиційного портфеля та визначення джерел фінансування
3	Мотивація	спонукає працівників до ефективної діяльності для досягнення цілей організації, включаючи об'єднання зусиль та розподіл обов'язків
4	Облік і аналіз	включає ведення фінансового обліку інвестицій, аналіз інвестиційного клімату та галузі, а також контроль за процесом інвестування та оцінку ефективності інвестицій
5	Контроль та моніторинг	передбачають постійний нагляд та контроль за процесом освоєння інвестицій та управління інвестиційними проектами, з можливістю коригування рішень в разі необхідності
6	Регулювання та координація	включає в себе розробку та реалізацію управлінських рішень, оперативне управління інвестиційними проектами і коригування інвестиційної діяльності

Джерело: складено автором на основі [39]

Методами інвестиційного менеджменту підприємства можна вважати оцінку фінансового стану, розробку прогнозних моделей для аналізу ринкових умов, методи оцінки інвестиційних ресурсів та проектів, контролінг, бюджетування і інші.

Система інвестиційного менеджменту підприємства визначається впливом суб'єктів управління на об'єкти управління. Суб'єкти управління можуть бути внутрішніми (наприклад, власники підприємства, інвестиційні менеджери) та зовнішніми (фізичні та юридичні особи, такі як державні органи, інформаційні агентства, іноземні інвестори та інші).

Об'єктами інвестиційного менеджменту можуть бути різні види інвестицій (фінансові, реальні, інтелектуальні), інвестиційні ресурси, інвестиційні проекти та інвестиційні ризики.

Розглянемо основні процеси інвестиційного менеджменту підприємства:

1. Дослідження стану зовнішнього інвестиційного середовища визначається як аналіз інвестиційного клімату на різних рівнях, таких як національний, галузевий і регіональний. Інвестиційний клімат описує загальні умови для здійснення інвестиційної діяльності та встановлює загальний фон для інвестиційної привабливості на всіх рівнях.

2. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства пов'язана з наявністю переваг, які це підприємство може надати потенційним інвесторам. Вона визначається наявністю інвесторів, які мають інтерес розмістити свій капітал, а також наявністю інструментів, які дозволяють використовувати цей капітал максимально ефективно. Інвестиційна привабливість є комплексним показником, який визначається з погляду конкретного інвестора.

Існують методи оцінювання інвестиційної привабливості, які базуються на коефіцієнтах майнового стану, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості і ділової активності підприємства. Вони враховують важливість кожного з цих факторів та їх змін.

Кваліфікована оцінка інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості сприяє прийняттю оптимальних рішень при виборі об'єкта для інвестування.

3. Формулювання інвестиційних цілей і стратегії підприємства включає в себе систему довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, які визначаються загальними завданнями його розвитку. Це також включає вибір ефективних шляхів та засобів для досягнення цих цілей. Розробка інвестиційної стратегії підприємства передбачає визначення цілей інвестування, пріоритетних напрямків і форм інвестиційної діяльності, створення та оптимізацію структури інвестиційних ресурсів, а також підтримку взаємовідносин із зовнішнім інвестиційним середовищем [49].

4. Розроблення інвестиційної стратегії підприємства є ефективним інструментом для управління його інвестиційною діяльністю. В залежності від специфіки функціонування підприємства, останнє може вибирати різні види інвестиційних стратегій, такі як консервативна стратегія, помірна стратегія і агресивна стратегія [6].

5. Визначення розміру інвестиційних ресурсів та джерел їх походження є обґрунтуванням для залучення інвестиційних ресурсів. У сфері інвестиційного менеджменту існують п'ять основних моделей фінансування інвестиційних проектів: повне самофінансування, акціонування, венчурне фінансування, кредитування та змішане фінансування.

Серед основних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства можна виділити наступні: наявний прибуток, кошти амортизаційного фонду, позики та оренда майна, бюджетне фінансування, кошти дрібних інвесторів, залучені через акціонування, венчурне фінансування, змішане фінансування, краудфандинг та інші [19].

6. Створення інвестиційного портфеля і його оцінка з урахуванням показників прибутковості, ліквідності і ризику полягає в виборі об'єктів для реалізації інвестиційної діяльності відповідно до розробленої інвестиційної стратегії підприємства. В більшості випадків основний акцент робиться на об'єктах реального інвестування, оскільки вони сприяють оновленню технічної бази, розширенню виробничих можливостей та впровадженню інновацій, що зміцнює конкурентоспроможність на ринку та покращує фінансові показники.

7. Планування і управління інвестиційними проектами включає створення документа, де визначаються цілі та особливості конкретного інвестиційного задуму, робиться аргументація його доцільності та ефективності. Інвестиційне проектування включає такі етапи: дослідження, планування і розробка інвестиційного проекту; реалізація інвестиційного проекту; поточний контроль і регулювання інвестиційного проекту; оцінка та аналіз результатів після завершення проекту.

8. Моніторинг виконання інвестиційних програм та проектів означає оцінку результатів реалізації проектів, продовження інвестиційних угод, прийняття рішень щодо виходу з неефективних інвестиційних проектів або реінвестування капіталу. Ефективність інвестиційних проектів тісно пов'язана з виробничими цілями, підприємницькими мотивами в умовах ринкової економіки, оскільки вони повинні приносити прибуток та сприяти підвищенню конкурентоспроможності. Оцінка інвестиційних проектів включає різні критерії, включаючи економічні, а також соціальні показники, такі як покращення умов праці, створення нових робочих місць, поліпшення екологічної безпеки виробничих об'єктів і інші. Поза економічною ефективністю інвестиційні проекти також повинні враховувати мультиплікативний ефект [18].

9. Управління ризиками, пов'язаними з інвестиційною діяльністю підприємства та впливом на формування прибутковості інвестиційних операцій, вимагає важливої уваги керівників підприємства, оскільки ці ризики є постійним фактором, який потрібно передбачати при ухваленні управлінських рішень щодо інвестиційної діяльності. Оцінку рівня інвестиційного ризику можна проводити за допомогою різних методів, таких як економіко-статистичні, експертні або аналогові методи.

10. Контроль інвестиційної діяльності включає в себе спостереження і перевірку результатів дій суб'єктів господарювання в області інвестування. Цей контроль включає порівняння фактичних даних з планованими для ефективного управління реалізацією інвестиційних проектів і програм, досягнення поставлених цілей, попередження та усунення суттєвих відхилень і негативних економічних наслідків.

Кожен елемент системи має відведені завдання та спрямований на досягнення загальних цілей підприємства. Для успішного управління інвестиційною діяльністю підприємства необхідно мати початкову інформацію про стан об'єкта (інвестиційні ресурси, галузевий контекст тощо), яку можна буде перетворити на конкретні управлінські рішення.

Інвестиційний менеджмент підприємства піддається впливу як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Зовнішні фактори включають глобалізаційні та інтеграційні процеси, державне регулювання економічних відносин та інвестицій, галузеві тенденції розвитку та ринкові механізми взаємодії. До факторів зовнішнього середовища, які безпосередньо впливають на підприємство, входять споживачі, постачальники та конкуренти.

Основні внутрішні фактори включають рівень кваліфікації персоналу, готовність керівництва і персоналу реагувати на зміни в зовнішньому інвестиційному середовищі, фінансовий стан, ділову активність, репутацію підприємства, систему збуту і маркетингу, організацію виробництва, наявність ресурсного забезпечення, стан технічної бази і технологічний рівень.

1.3. Формування стратегії підприємства як складової інвестиційного менеджменту

При визначенні підходів до формування інвестиційної стратегії, ми будемо керуватися основними загальновідомими та практично аксіоматичними принципами. Підприємство, яке перебуває в своєму життєвому циклі, пройде різні етапи розвитку, і ми прагнемо забезпечити, щоб ці етапи були успішними. Збереження динаміки вимагає внесення певних змін, спрямованих на забезпечення конкурентоздатності. Все це відображається у загальній стратегії розвитку, яку досягаємо завдяки реалізації різних функціональних стратегій, таких як продуктова, інноваційна, інвестиційна та інші. Важливо розглядати інвестиційне стратегування як складову цієї комплексної стратегічної діяльності для визначення специфіки інвестиційної стратегії на різних етапах життєвого циклу [10].

Розглянемо більш детально зміст інвестиційної стратегії. Деякі вчені-економісти вузько характеризують її як ресурсну стратегію, з цим ми не зовсім

погоджуємося, бо важливо розглядати її більш широко як функціональну стратегію. Інвестиційна стратегія визначає не лише створення інвестиційних ресурсів, але й сприяє реалізації інших стратегій, таких як продуктова інноваційна тощо через створення реальних інвестиційних проєктів. Крім того, стратегічний сегмент фінансових інвестицій дозволяє вирішувати питання власності та загальнокорпоративної політики, включаючи вплив на конкурентів та стейкхолдерів. Розуміння взаємозв'язку та ролі інвестиційної стратегії в загальних стратегічних рішеннях підприємства сприяє більш ефективному вибору напрямків інвестиційної стратегії та ефективнішому процесу її розробки.

Слід зазначити, що інвестиційна стратегія повинна бути конкурентоспроможною, оскільки вона забезпечує зміни в діяльності підприємства, спрямовані на конкурентний розвиток, як з ресурсного, так і з функціонального погляду. Інвестиційна стратегія має портфельний характер, включаючи обґрунтований набір реальних інвестиційних проєктів і стратегічних фінансових інструментів, які спільно сприяють конкурентним змінам і поступовому розвитку підприємства. Сутність інвестиційної стратегії полягає в тому, що вона одночасно є захисною та наступальною, і вибір пріоритету залежить від загальної стратегії розвитку, стадії життєвого циклу підприємства, загальних стратегічних цілей і інших факторів, які варто окремо розглянути. На всіх етапах розвитку інвестиційна стратегія взаємодіє з інноваційною компонентою, яка підкоряється змінним тенденціям, що визначаються як загальностратегічними цілями підприємства, так і сучасними інноваційними досягненнями в галузі техніки та технологій, а також мегатрендами в економіці [37] (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Характеристика інвестиційної стратегії в розрізі стадій життєвого циклу та стратегій розвитку підприємства

Стадія життєвого циклу підприємства	Характер змін та процесів розвитку	Загальна стратегія	Інноваційна стратегічна складова	Інвестиційна стратегія
«Зародження» та «Становлення»	інтенсивний, започаткування бізнесу, часто з рисами стартапу	зростання	дуже висока	конкурентна, наступальна, галузева та регіональна концентрація
«Зростання»	помірно інтенсивний	зростання	висока, підтримка першого етапу	конкурентна, наступальна, галузева та регіональна концентрація, перехід до галузевої та регіональної диверсифікації
«Зрілість»	помірний	підтримка та реструктуризація, оновлення діяльності (розвиток), реінжиніринг	висока, одночасно може відбуватися просте та розширене оновлення на початковому інноваційному рівні	конкурентна та портфельна, поєднання наступальної та захисної, галузева та регіональна диверсифікація
«Старіння»	зміни та розвиток практично відсутні	стабілізація, скорочення діяльності чи ліквідація бізнесу або окремих підрозділів	зазвичай відсутня	захисна, елементи стратегій попереднього етапу
«Відродження»	інтенсивний, започаткування нового або диверсифікація попереднього бізнесу, часто з рисами стартапу	стратегія змін: оновлення, реструктуризація, перепрофілювання, реінжиніринг	дуже висока	конкурентна, наступальна, галузева та регіональна концентрація щодо нового чи оновленого бізнесу

Джерело: складено автором на основі [37]

На різних стадіях життєвого циклу, інвестиційна стратегія матиме свої власні особливості. Крім того, вона відрізнятиметься за рівнем концентрації та диверсифікації, як за галузями, так і за регіонами [9] (див. Таблицю 1.3).

Залежно від стадії життєвого циклу, в загальному портфелі інвестиційного стратегування виробничого підприємства буде різна вага фінансових інструментів, з якою вона буде зростати при переході до стадії зрілості. Очевидно, що протягом всього життєвого циклу виробничих підприємств домінуватимуть реальні інвестиції, які виконують загальну стратегію розвитку і змін через інноваційні інвестиційні проекти, пов'язані зі створенням та удосконаленням активів підприємства..

Інвестиційна стратегія підприємства є критично важливим компонентом управління інвестиціями, оскільки вона забезпечує загальну основу та напрямок того, як організація розподіляє свої фінансові ресурси для досягнення своїх довгострокових цілей і завдань. Управління інвестиціями — це підмножина загального фінансового менеджменту, яке передбачає прийняття рішень про те, як розподілити капітал між різними інвестиційними можливостями, такими як проекти, активи чи цінні папери, щоб максимізувати прибутки та мінімізувати ризик.

Інвестиційна стратегія підприємства забезпечує фундаментальну основу для управління інвестиціями, окреслюючи довгострокове бачення та цілі організації. Вона чітко формулює напрямок, який компанія хоче взяти, будь то досягнення лідерства на ринку, розширення на нові ринки, зниження витрат або сприяння інноваціям. Управління інвестиціями, у свою чергу, відіграє ключову роль у реалізації цих стратегічних цілей, спрямовуючи фінансові ресурси на ініціативи, які безпосередньо сприяють їм. Таке узгодження гарантує, що кожен інвестований долар служить меті та сприяє виконанню головної місії організації [23].

Наприклад, якщо корпоративна стратегія компанії наголошує на розширенні на ринки, що розвиваються, управління інвестиціями може віддати пріоритет розподілу капіталу на створення нової дистриб'юторської мережі на цих ринках

або розробку продуктів, адаптованих до місцевих уподобань. І навпаки, інвестиції, які не узгоджуються зі стратегічними цілями, можуть бути переглянуті або позбавлені пріоритетів, щоб забезпечити спрямування ресурсів на найважливіші цілі. Таке узгодження між стратегією та інвестиційними рішеннями допомагає максимізувати ймовірність досягнення стратегічного успіху при оптимізації розподілу ресурсів.

Інвестиційна стратегія підприємства відіграє вирішальну роль у встановленні інвестиційних пріоритетів, оскільки вона забезпечує необхідний контекст для оцінки інвестиційних можливостей. Не всі інвестиції однакові, тому організації необхідно визначити, які ініціативи матимуть найбільший вплив на її стратегічні цілі. Стратегічні пріоритети, встановлені стратегією підприємства, служать орієнтиром для оцінки та ранжування інвестиційних можливостей.

Команди управління інвестиціями повинні зважувати кожен можливість за стратегічними критеріями. Наприклад, якщо стратегія підприємства робить сильний акцент на інноваціях, інвестиціям у дослідницькі та дослідно-конструкторські проекти, які відповідають цій меті, може бути надано вищий пріоритет над ініціативами, спрямованими на зниження витрат. І навпаки, інвестиції, які не узгоджуються зі стратегічними пріоритетами, можуть бути позбавлені пріоритетів або відкладені, доки не буде визначено, що вони краще відповідають стратегії. Поєднуючи інвестиційні пріоритети зі стратегією підприємства, організація гарантує, що її капітал спрямовується на ініціативи, які мають найбільший потенціал для наближення компанії до її стратегічного бачення.

Інвестиційна стратегія підприємства та інвестиційний менеджмент тісно пов'язані, коли йдеться про управління ризиками. Інвестиційна стратегія підприємства зазвичай включає комплексний аналіз потенційних ризиків і невизначеностей, які можуть вплинути на здатність організації досягати своїх стратегічних цілей. Ці ризики можуть мати ринковий, операційний, фінансовий, регуляторний або конкурентний характер. Інвестиційний менеджмент має

враховувати ці виявлені ризики під час оцінки інвестиційних можливостей і прийняття рішень [27].

Інвестиційний менеджмент включає оцінку компромісу між ризиком і прибутковістю різних варіантів інвестування. Це передбачає зважування потенційної прибутковості інвестицій порівняно з рівнем пов'язаного з ними ризику. Інвестиції, які відповідають стратегічним цілям, але несуть надмірний ризик, можливо, потребуватимуть переоцінки або застосування стратегій зменшення ризику. І навпаки, інвестиції, які допомагають диверсифікувати ризик і узгоджуються з толерантністю організації до ризику, можуть мати пріоритет. Мета полягає в тому, щоб гарантувати, що портфель інвестицій колективно керує ризиком у спосіб, який узгоджується зі стратегією підприємства та захищає здатність організації досягати своїх довгострокових цілей.

Інвестиційна стратегія підприємства забезпечує дорожню карту високого рівня для розподілу ресурсів в організації. Вона окреслює головні цілі та завдання, яких необхідно досягти, але саме управління інвестиціями перетворює ці цілі на дієві рішення щодо розподілу ресурсів. Управління інвестиціями визначає, скільки капіталу слід розподілити між різними бізнес-підрозділами, проектами або класами активів для ефективної підтримки стратегічних цілей [33].

Цей процес передбачає складання бюджету, визначення пріоритетів і рішення щодо розподілу капіталу. Наприклад, якщо стратегія підприємства віддає пріоритет технологічним інноваціям, управління інвестиціями може виділити значну частину бюджету на ініціативи з дослідження та розробки. І навпаки, якщо зниження витрат є ключовою стратегічною метою, ресурси можуть бути виділені на проекти, які зосереджені на підвищенні операційної ефективності. Через призму управління інвестиціями організація може забезпечити розподіл своїх обмежених ресурсів у спосіб, який оптимально підтримує стратегію підприємства, максимізуючи ймовірність досягнення бажаних стратегічних результатів.

Вимірювання та моніторинг ефективності є важливими аспектами управління інвестиціями, оскільки вони допомагають оцінити ефективність інвестиційних рішень у досягненні стратегічних цілей організації. Стратегія

підприємства визначає напрямок, визначаючи стратегічні цілі та бажані результати. Управління інвестиціями використовує цю стратегічну структуру для встановлення контрольних показників і ключових показників ефективності (KPI), які відповідають стратегії. Ці показники можуть включати такі фінансові показники, як рентабельність інвестицій (ROI), частка ринку, зростання доходу, або нефінансові показники, пов'язані з операційною ефективністю, задоволеністю клієнтів або інноваціями [36].

Регулярно відстежуючи й оцінюючи ефективність інвестицій за цими KPI, управління інвестиціями гарантує, що інвестиції йдуть на шляху до позитивного внеску в досягнення стратегічних цілей. Якщо інвестиція не відповідає очікуваній ефективності або не відповідає стратегічним цілям, можна внести корективи. Цей процес моніторингу дозволяє організаціям приймати рішення на основі даних, перерозподіляти ресурси за необхідності та оптимізувати свій інвестиційний портфель для максимального досягнення стратегічних цілей.

Інвестиційна стратегія підприємства — це динамічна концепція, яка має розвиватися з часом, щоб залишатися актуальною та реагувати на зміни ринкових умов, галузевих тенденцій і внутрішніх факторів. Управління інвестиціями має демонструвати високий ступінь гнучкості та здатності адаптуватися до цих змін у стратегічному ландшафті. Оскільки стратегія підприємства оновлюється або вдосконалюється, управління інвестиціями має бути готове коригувати інвестиційні пріоритети, перерозподіляти ресурси та переоцінювати профілі ризику та прибутку для різних інвестиційних можливостей [40].

Наприклад, якщо стратегія компанії спочатку була зосереджена на розширенні на одному ринку, але зміщує акцент на диверсифікацію потоків доходу через зміну динаміки ринку, управління інвестиціями має відобразити цю зміну шляхом перерозподілу ресурсів для підтримки нового стратегічного напрямку. Залишаючись гнучким і адаптивним, управління інвестиціями гарантує, що капітал завжди спрямовується на ініціативи, які узгоджуються з найсучаснішими стратегічними цілями, допомагаючи організації залишатися

конкурентоспроможною та гнучкою в бізнес-середовищі, що швидко розвивається.[41].

Таким чином, інвестиційна стратегія підприємства відіграє вирішальну роль в управлінні інвестиціями, забезпечуючи загальний напрямок і мету для рішень щодо розподілу капіталу. Ефективне управління інвестиціями вимагає тісного узгодження між інвестиційними виборами та стратегічними цілями організації, щоб забезпечити оптимальне використання ресурсів для досягнення довгострокового успіху.

Висновки до розділу 1

1. Термін «інвестиційна діяльність» відображає процеси, пов'язані з інвестиційними об'єктами. Правове визначення інвестиційної діяльності обмежується розглядом цього поняття з точки зору цивільних відносин, які виникають в результаті такої діяльності. Однак провідні економісти в своїх визначеннях акцентують увагу на економічній вигоді цієї діяльності, а саме на отриманні прибутку. Ці визначення, на нашу думку, є більш економічно обґрунтованими, оскільки вони охоплюють інвестиційну діяльність у більш широкому контексті і чітко формулюють її мету. Тому в даній роботі інвестиційна діяльність розглядається саме з точки зору дій підприємства, спрямованих на забезпечення свого росту та покращення фінансового стану. Інвестиційна діяльність та інвестиційний менеджмент є основою ефективного розвитку підприємства. Вони забезпечують необхідні фінансові ресурси, стратегічний напрямок і можливість управління ризиками для підтримки зростання, інновацій і довгострокового успіху. Добре реалізована інвестиційна стратегія може стати ключовим фактором конкурентної переваги компанії та її здатності процвітати в динамічному бізнес-середовищі.

2. Інвестиційний менеджмент є важливою складовою управління підприємством, спрямованою на досягнення різних цілей, таких як підвищення

привабливості об'єкта інвестування, оцінка та реалізація інвестиційних проектів, а також створення сприятливих умов для оптимального проведення інвестиційних процесів. Інвестиційна діяльність підприємства має велике значення для його стабільності та ліквідності, дозволяючи здійснювати прибуткову діяльність та покривати усі витрати. Інвестиційний менеджмент підприємства піддається впливу як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Зовнішні фактори включають глобалізаційні та інтеграційні процеси, державне регулювання економічних відносин та інвестицій, галузеві тенденції розвитку та ринкові механізми взаємодії. До факторів зовнішнього середовища, які безпосередньо впливають на підприємство, входять споживачі, постачальники та конкуренти. Основні внутрішні фактори включають рівень кваліфікації персоналу, готовність керівництва і персоналу реагувати на зміни в зовнішньому інвестиційному середовищі, фінансовий стан, ділову активність, репутацію підприємства, систему збуту і маркетингу, організацію виробництва, наявність ресурсного забезпечення, стан технічної бази і технологічний рівень.

3. Підприємство, яке перебуває в своєму життєвому циклі, проходить різні етапи розвитку, і прагне забезпечити, щоб ці етапи були успішними. Збереження динаміки вимагає внесення певних змін, спрямованих на забезпечення конкурентоздатності. Все це відображається у загальній стратегії розвитку, яку досягаємо завдяки реалізації різних функціональних стратегій, таких як продуктова, інноваційна, інвестиційна та інші. Важливо розглядати інвестиційне стратегування як складову цієї комплексної стратегічної діяльності для визначення специфіки інвестиційної стратегії на різних етапах життєвого циклу. Стратегія підприємства відіграє вирішальну роль в управлінні інвестиціями, забезпечуючи загальний напрямок і мету для рішень щодо розподілу капіталу. Ефективне управління інвестиціями вимагає тісного узгодження між інвестиційними виборами та стратегічними цілями організації, щоб забезпечити оптимальне використання ресурсів для досягнення довгострокового успіху.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПрАТ «МХП»

2.1. Економічна характеристика та аналіз зовнішнього середовища ПрАТ «МХП»

Для початку наведемо загальну характеристику досліджуваного підприємства. МХП — найбільший виробник та експортер курятини в Україні. Компанія спеціалізується на виробництві курятини та вирощуванні зернових, а також веде іншу аграрну діяльність (виробництво м'ясо-ковбасних виробів і м'ясних виробів, готових до вживання) [26].

Таблиця 2.1 – Загальна характеристика ПрАТ «МХП»

Повне найменування	Приватне акціонерне товариство МХП
Скорочена назва	ПрАТ «МХП»
Назва англійською	Private joint-stock company MHP (PRJSC MHP)
Код ЄДРПОУ	25412361
Дата реєстрації	27.03.2006
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Форма власності	Недержавна власність
Види діяльності	Основний: 46.32 Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами
Місцезнаходження	Україна, 08800, Київська обл., Обухівський р-н, місто Миронівка, вул. Елеваторна, будинок 1

Джерело: складено автором на основі [34]

Агрохолдинг МХП – провідний виробник м'яса птиці в Європі з одним із найсильніших продуктових брендів в Україні. Холдинг складається з декількох підприємств, які займаються різними видами діяльності (рис. 2.1).

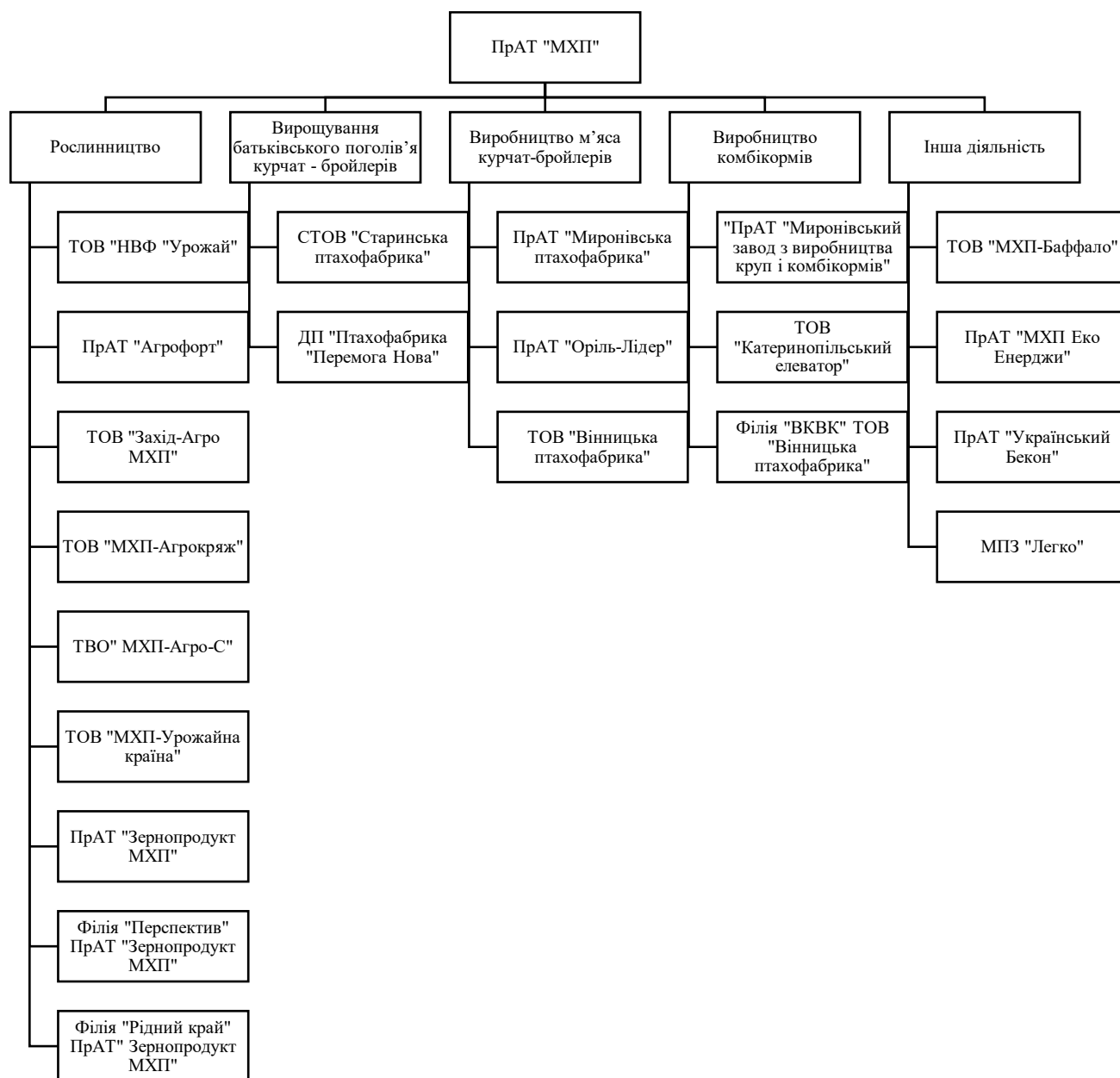

Рисунок 2.1 – Структура агрохолдингу ПрАТ «МХП»

Джерело: складено автором на основі [38]

Отже, ПрАТ «МХП» налічує 21 підприємство у своєму складі. Тому не дивно, що в компанії станом на 2020 рік наявні 26 766 працівників (рисунок 2.2). Однак на підприємстві наявна негативна тенденція до зменшення кількості

працівників, починаючи з 2018 року. Дана тенденція пов'язана з політикою компанії стосовно збільшення інформатизації на підприємстві.

Розглянемо також організаційну структуру управління ПрАТ «МХП».

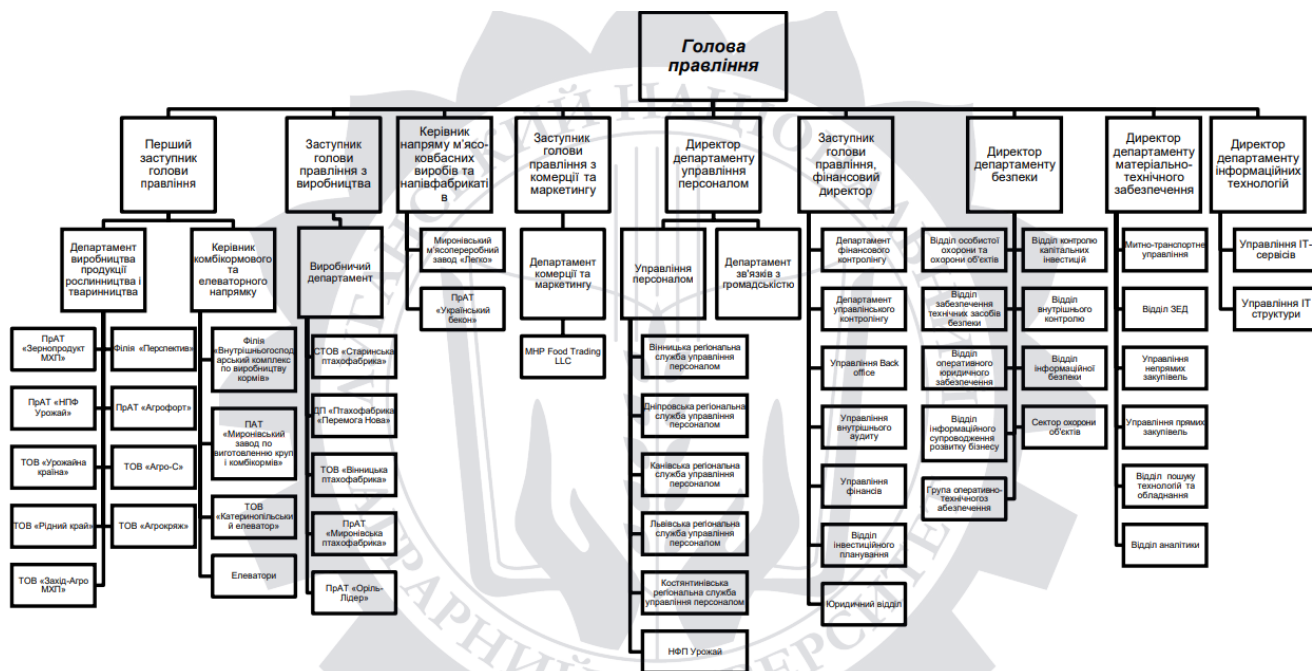

Рисунок 2.2 – Організаційна структура управління ПрАТ «МХП» [34]

Розглянувши загальну характеристику досліджуваного підприємства, перейдемо до його економічної оцінки. Розпочнемо з аналізу активів підприємства (рис. 2.3).

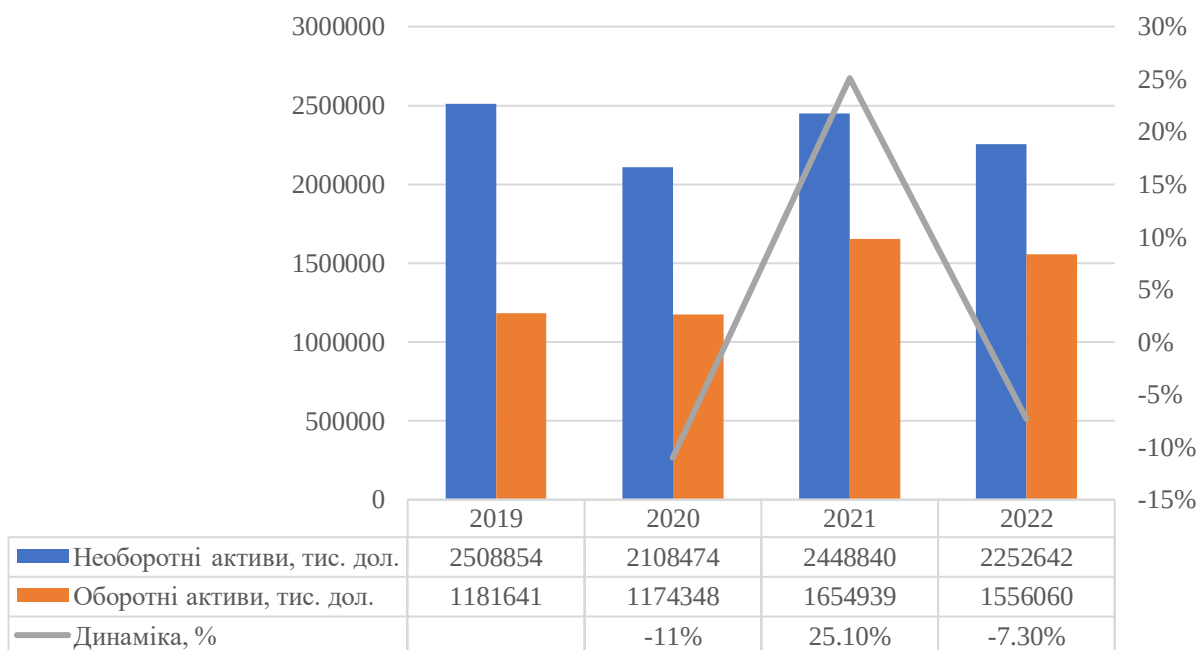

Рисунок 2.3 – Активи ПрАТ «МХП» за 2019-2022 рр., тис. дол.

Джерело: складено автором на основі [45,46,47,48]

По-перше, загальна вартість активів компанії показує стабільний ріст до 2021 року, коли вона досягла піку в 4 107 779 тис. доларів, але в 2022 році спостерігається невеликий спад до 3 808 702 тис. доларів. Це може свідчити про стратегічні зміни у портфелі активів компанії або фінансову реструктуризацію, яка мала місце під впливом збройної агресії рф.

По-друге, необоротні активи, такі як основні засоби та активи у формі права користування, показують певні коливання протягом років, але в цілому залишаються на високому рівні, що може вказувати на стійкість виробничих активів компанії.

По-третє, оборотні активи, такі як товарні запаси та грошові кошти, також показують зростання протягом років, але в 2022 році спостерігається спад. Це може бути пов'язано зі змінами у стратегії управління оборотними активами або внутрішніми фінансовими рішеннями компанії.

У цілому, аналіз активів ПрАТ «МХП» вказує на потребу уважного вивчення фінансової стратегії компанії та можливих факторів, які впливають на її активи та балансову позицію.

Перейдемо до аналізу пасивів.

Рисунок 2.4 – Пасиви ПрАТ «МХП» за 2019-2022 рр., тис. дол.

Джерело: складено автором на основі [45,47,47,48]

По-перше, власний капітал компанії підлягав коливанням, але загалом залишався стабільним на рівні близько 1 445 697 тис. доларів у 2022 році. Важливо відзначити, що компанія зберігає додатковий сплачений капітал та має значний нерозподілений прибуток.

По-друге, довгострокові зобов'язання також зростали протягом цього періоду, досягнувши 1 830 441 тис. доларів у 2022 році. Це може вказувати на зростання довгострокового фінансування та зобов'язань компанії.

По-третє, поточні зобов'язання також показують зростання до 532 564 тис. доларів у 2022 році, що може свідчити про збільшення поточних зобов'язань компанії. Дане збільшення включає в себе торгову кредиторську заборгованість та інші фінансові зобов'язання.

У цілому, баланс ПрАТ «МХП» показує деякі зміни у структурі пасивів компанії протягом періоду 2019-2022 років, і важливо відзначити ці зміни при розробці фінансових стратегій та планів на майбутнє.

Проаналізуємо також доходи підприємства.

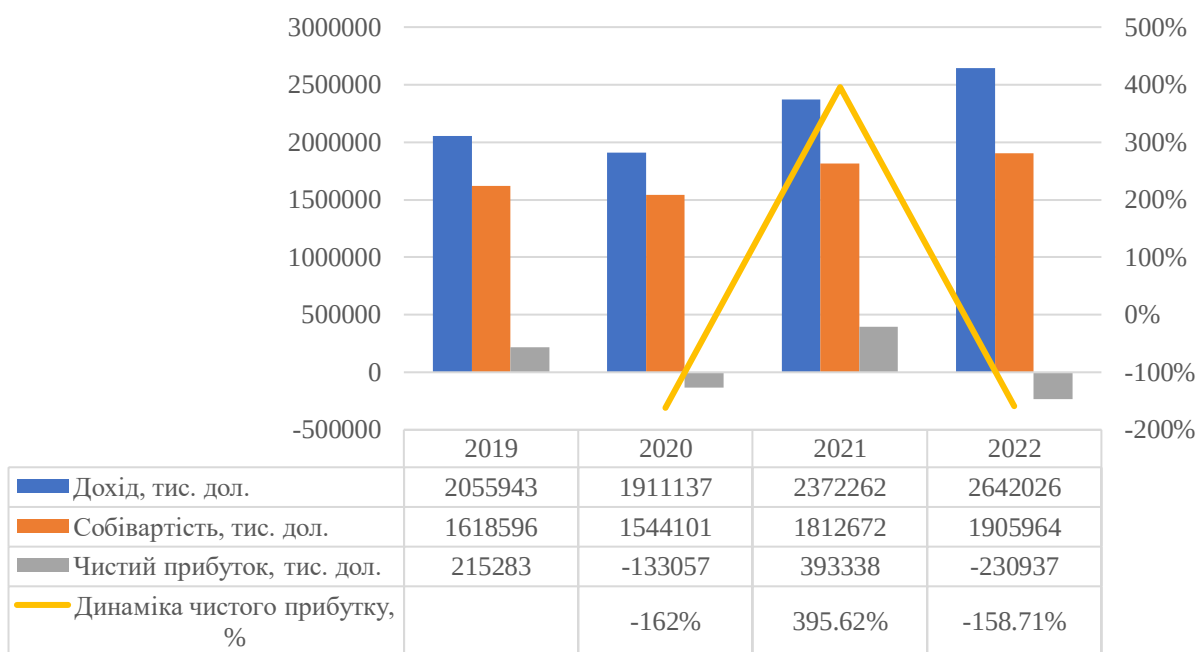

Рисунок 2.5 – Фінансові результати ПрАТ «МХП» за 2019-2022 рр., тис. дол.

Джерело: складено автором на основі [45,47,47,48]

Загальний дохід компанії зростав протягом цього періоду, з 2 055 943 тис. доларів у 2019 році до 2 642 026 тис. доларів у 2022 році. Це свідчить про розвиток бізнесу компанії і збільшення обсягів продажу.

Також важливо відзначити, що чиста зміна справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції сильно коливалася протягом цього періоду, з року на рік. Це може бути пов'язано з погодними умовами та іншими факторами, які впливають на сільськогосподарську діяльність.

Прибуток компанії також коливався, з негативними значеннями в 2020 та 2022 роках. Це може бути пов'язано з фінансовими витратами та курсовими втратами. Важливо відзначити, що компанія знову заробила прибуток у 2021 році після втрати у 2020 році.

Загалом фінансові результати ПрАТ «МХП» показують коливання, які можуть бути пов'язані з різними факторами, такими як сезонність, зміни в сільськогосподарському ринку та фінансові умови.

На основі Додатків А-Б проведемо аналіз фінансових показників ПрАТ «МХП». Розпочнемо з показників ліквідності та платоспроможності.

Таблиця 2.2 – Показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «МХП»

Показник	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,87	0,58	0,52	0,56
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,49	2,49	2,43	2,14
Коефіцієнт загальної ліквідності	3,03	3,13	3,13	2,92
Коефіцієнт ліквідності при мобілізації запасів	1,41	1,22	1,21	1,34
Коефіцієнт власної платоспроможності	2,03	2,13	2,13	1,92
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення	0,64	0,59	0,73	0,64

Джерело: розраховано автором на основі [45,47,47,48]

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшується з 2019 року і до 2021 року, але в 2022 році незначно покращується. Це може вказувати на зниження готівкових резервів компанії в цих роках. Коефіцієнт поточної ліквідності

залишається стабільним в 2020 та 2021 роках, але значно зменшується в 2022 році. Це може вказувати на зменшення здатності компанії виплатити поточні зобов'язання за допомогою поточних активів. Коефіцієнт загальної ліквідності залишається на відносно стабільному рівні протягом років, але в 2022 році відзначається певним зниженням. Це також може вказувати на зменшення загальної ліквідності компанії.

Коефіцієнт ліквідності при мобілізації запасів виявляє невелике зниження протягом досліджуваних років. Це може свідчити про меншу готовність компанії швидко реалізувати свої запаси на грошовий еквівалент. Коефіцієнт власної платоспроможності показує певне зниження в 2022 році, що може вказувати на погіршення фінансового стану компанії. Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення також не покращився в 2022 році, що може бути показником обмеженого доступу до довгострокових джерел фінансування.

У загальному контексті можна сказати, що ліквідність та платоспроможність ПрАТ «МХП» зазнають певних труднощів у 2022 році, що може потребувати уваги та додаткових заходів для покращення фінансового стану компанії.

Таблиця 2.3 – Показники фінансової стійкості ПрАТ «МХП»

Показник	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,76	0,62	0,78	0,61
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,43	0,38	0,44	0,38
Коефіцієнт заборгованості (фінансової напруги)	1,31	1,62	1,29	1,63
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,67	0,68	0,68	0,66
Коефіцієнт маневрування	0,50	0,64	0,63	0,71
Коефіцієнт постійного активу	1,57	1,68	1,36	1,56
Коефіцієнт відношення необоротних і оборотних активів	2,12	1,80	1,48	1,45

Джерело: розраховано автором на основі [45,47,47,48]

Коефіцієнт фінансової стійкості зазнав коливань протягом років, знижуючись в 2020 та 2022 роках. Це може свідчити про певні фінансові

труднощі, які виникали у компанії в цих роках. Коефіцієнт фінансової незалежності також зазнав коливань, але загалом залишався на відносно стабільному рівні. Це означає, що компанія має певну здатність до самостійного фінансування своїх діяльностей. Коефіцієнт заборгованості також зазнав коливань, зростаючи в 2020 та 2022 роках. Це може вказувати на збільшення фінансового тиску та зобов'язань компанії у цих роках.

Коефіцієнт маневрування зростає протягом років, що може бути позитивним сигналом. Він вказує на здатність компанії здійснювати фінансовий маневр та реагувати на зміни в умовах ринку. Коефіцієнт постійного активу зменшується в 2021 році, але покращується в 2022 році, що може свідчити про оптимізацію активів компанії. Коефіцієнт відношення необоротних і оборотних активів також зменшується протягом років, вказуючи на зміну структури активів компанії.

Загальною тенденцією є коливання показників фінансової стійкості ПрАТ «МХП» та деякі виклики у 2020 та 2022 роках. Компанія може потребувати уваги до оптимізації свого фінансового стану та керування зобов'язаннями, щоб забезпечити стабільність у майбутньому.

Таблиця 2.4 – Показники ділової активності ПрАТ «МХП»

Показник	2020	2021	2022
Коефіцієнт загальної оборотності активів	0,00	0,0032	0,0034
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	6,88	5,96	4,88
Коефіцієнт оборотності готової продукції	6,37	4,65	4,37
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,1	0,1	0,1
Термін одного обороту дебіторської заборгованості	2690,8	4257,0	4626,2
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	5,9	8,8	9,2
Термін одного обороту кредиторської заборгованості	62,2	41,3	39,5

Джерело: розраховано автором на основі [45,47,47,48]

Коефіцієнт загальної оборотності активів зазначає дуже низьку активність у 2020 році та невелике покращення в 2021 і 2022 роках. Оборотноість виробничих

запасів і готової продукції зменшилася протягом трьох років, що може свідчити про меншу активність у виробничих процесах компанії. Зниження цих показників може вказувати на збільшення обсягів запасів і готової продукції, що може впливати на ліквідність та ефективність використання активів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості залишається стабільним протягом років, але термін одного обороту збільшується. Це може вказувати на те, що компанія має затримки у стягненні коштів від своїх клієнтів. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зростає, а термін одного обороту зменшується, що може вказувати на те, що компанія більш ефективно користується кредитами та зобов'язаннями перед постачальниками.

Узагальнюючи, компанія ПрАТ «МХП» може потребувати уваги до оптимізації використання активів, а також у керуванні дебіторською заборгованістю для покращення її ділової активності та фінансової стабільності.

Таблиця 2.5 – Показники рентабельності ПрАТ «МХП»

Показник	2020	2021	2022
Рентабельність підприємства	-0,04	0,11	-0,06
Рентабельність власного капіталу	-0,09	0,26	-0,14
Рентабельність продажу	-0,07	0,17	-0,09

Джерело: розраховано автором на основі [45,47,47,48]

У 2020 році компанія показала негативну рентабельність підприємства, що означає, що вона втратила прибуток. У 2021 році ситуація покращилася, і компанія заробила прибуток, але в 2022 році відновилася негативна рентабельність. Це може свідчити про фінансову нестійкість та виклики, які виникають у компанії. Рентабельність власного капіталу також була негативною в 2020 році, але в 2021 році вона покращилася, вказуючи на позитивний вплив прибутковості на власний капітал. Однак у 2022 році знову з'явилася негативна рентабельність власного капіталу, що може бути ознакою проблем у використанні власних ресурсів. Рентабельність продажу вказує на те, яка частина виручки

перетворюється на прибуток. У 2020 році цей показник був від'ємним, але в 2021 році він покращився, що може свідчити про позитивні тенденції у виготовленні та продажу продукції. Однак у 2022 році рентабельність продажу знову стала негативною.

Загалом можна сказати, що ПрАТ «МХП» зазнає фінансових труднощів, оскільки більшість рентабельних показників у 2020 та 2022 роках були негативними. Компанія може потребувати стратегічних заходів для покращення своєї прибутковості та фінансової стабільності.

Таблиця 2.6 – Ймовірність банкрутства ПрАТ «МХП» на основі моделі Альмана

Показник	2019	2020	2021	2022
X1	0,32	0,36	0,40	0,41
X2	0,31	0,36	0,38	0,41
X3	0,07	-0,04	0,10	-0,07
X4	4,09	3,35	3,39	2,71
X5	0,00	0,01	0,00	0,00
Z	3,50	2,81	3,38	2,47
X1	0,32	0,36	0,40	0,41

Джерело: розраховано автором на основі [45,47,47,48]

Показники X1 і X2, які відображають рентабельність та оборотність активів компанії, залишилися на відносно стабільному рівні впродовж років. Це може бути позитивним сигналом, оскільки ці показники впливають на загальну стійкість підприємства. Показники X3, X4 і X5, які відображають заборгованість, фінансовий стан та ліквідність компанії, показують коливання і негативні значення в деяких роках. Особливо, значення X3 і X5 у 2022 році вказують на погіршення фінансового стану компанії.

Загальний показник Z за моделлю Альмана варіюється від 2,47 до 3,50 протягом років. Згідно з моделлю, значення Z менше за 1,81 вказує на велику ймовірність банкрутства, від 1,81 до 2,99 - на середню ймовірність, і більше за

2,99 - на низьку ймовірність. Отже, на протязі років 2020, 2021 та 2022 років, компанія мала середню ймовірність банкрутства.

ПрАТ «МХП» являється одним із провідних агропромислових холдингів України, займаючись виробництвом птиці, зерна та їстівних олій. У 2022 році компанія стикалася з численними викликами та можливостями у своєму зовнішньому середовищі.

У 2022 році «МХП» зазнала фінансових збитків, зокрема зареєструвала чистий збиток у розмірі 89 мільйонів доларів США у першому півріччі порівняно з чистим прибутком у 232 мільйони доларів США у першому півріччі 2021 року. Це було наслідком валютних втрат та впливу військового конфлікту в Україні на операційну діяльність компанії.

Компанія використовувала можливості, які надають слабкі стандарти та низькі вимоги на національному рівні, спеціальне оподаткування для агропідприємств, міжнародний інтерес до аграрного сектора країни та вигідне фінансування.

«МХП» зіткнулася з проблемами взаємодії з громадою та недостатньою прозорістю своїх дій. Це стосується недостатності інформації про вплив її операцій та неадекватного ведення консультацій з громадськістю. Були виявлені випадки, коли консультації зосереджувались на обіцянках позитивних наслідків від діяльності «МХП», замість розгляду негативних екологічних та соціальних впливів.

Інвестиції від EBRD дозволили «МХП» підтримувати свої операції з вирощування культур. Компанія контролює весь ланцюг виробництва птиці, включаючи вирощування культур для кормів, збір, інкубацію та виведення яєць, вирощування та забій курей, переробку, дистрибуцію та продаж м'яса, а також використання гною як добрива для своїх культур.

«МХП» стикається з критикою з боку громадськості та екологічних груп через свій вплив на довкілля, включаючи проблеми з запахом, пилом, впливом на дороги та будівлі, а також ризики забруднення повітря, води та ґрунту.

Компанія також зазнала критики за невідповідність її діяльності стандартам ЄС та EBRD, особливо у сферах впливу на довкілля та консультацій з громадськістю

Усі ці аспекти формують складне зовнішнє середовище, в якому працює «МХП», і мають значний вплив на її інвестиційну стратегію та операційну діяльність.

2.2. Характеристика інвестиційної стратегії ПрАТ «МХП»

Акціонерне товариство «МХП» є одним з найбільших агропромислових холдингів в Україні, спеціалізуючись у виробництві курячого м'яса, рослинництві та переробці м'яса. Ця компанія була заснована Юрієм Костюком у 1998 році та має свою головну офісну базу у Києві, Україна. Продукція «МХП» продається в понад 80 країнах світу. Їх бізнес-модель ґрунтується на вертикальній інтеграції, що дозволяє компанії бути більш автономною і менше залежною від інших партнерів, таких як постачальники, дистриб'ютори та фермери, а також від коливань цін на сировину. Це допомагає уникнути додаткових витрат і ризиків. Крім того, компанія активно прагне до безвідходного виробництва, використовуючи відходи власних виробничих процесів або продавати їх третім сторонам. Компанія також приділяє велику увагу зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище, як підтверджує зменшення споживання дизельного та бензинового палива у 2020 році на 8,3% та 20,6% відповідно, що сприяло зниженню викидів. Крім того, «МХП» активно виконує соціальну відповідальність, займаючи співробітників із різних національностей та чисельністю понад 30 тисяч працівників. Компанія також інвестує у розвиток навичок свого персоналу, включаючи подвійну освіту, програми лідерства, навчальні клуби тощо. У 2020 році жінки становили 39% працівників, і 98,78% працівників мали постійну роботу, тоді як 1,22% мали тимчасову роботу.

Компанія використовує сертифіковані технології та відповідає стандартам BRC Food Safety та Global Gap.

Головною метою компанії є забезпечення клієнтів безпечною, якісною та екологічно чистою продукцією, а також дотримання високих стандартів у ставленні до тварин. Діяльність компанії ґрунтується на 12 ключових цілях, які вони називають «цілями сталого розвитку». Серед цих цілей важливі завдання, такі як подолання голоду, підвищення продовольчої безпеки, сприяння стійкому розвитку сільськогосподарського сектору, забезпечення здорового способу життя та добробуту всіх людей, ефективне управління водними ресурсами, сталий розвиток економіки, підвищення рівня зайнятості та забезпечення гідних умов праці, створення стабільної інфраструктури, вжиття заходів проти зміни клімату, забезпечення доступу до правосуддя та інші. Головними стратегіями компанії є географічна різноманітність та оптимізація асортименту продукції. Основною метою їхнього подальшого розвитку є стати провідною компанією в кулінарній галузі як на внутрішньому, так і на міжнародних ринках та пропонувати продукти з високою доданою вартістю. Крім того, МХП планує підвищити прибутковість у всіх сегментах та оптимізувати виробництво, впроваджуючи штучний інтелект та інші інноваційні технології. Компанія також слідкує за глобальним станом справ і розглядає можливі операції зі злиття та поглинання. МХП активно працює над досягненням повної енергетичної незалежності, використовуючи відновлювану та екологічно чисту енергію.

У 2021 році МХП займає третє місце в Україні серед агропромислових компаній за площею земельних ділянок, яка становить близько 380 тисяч гектарів. Важливо відзначити, що серед агропромислових компаній МХП лідер за кількістю працівників, що свідчить про великий внесок цієї компанії у ринок праці України. Кількість співробітників в МХП перевищує на 2,2 рази кількість співробітників найбільшого землевласника в Україні.

МХП має свою власну логістичну мережу, яка допомагає компанії швидко розподіляти свою продукцію. Крім того, вона є найбільшим виробником та експортером курячого м'яса в Україні та одним з найбільших виробників зерна та

м'яса на внутрішньому ринку. Незвичайним фактом є те, що ця компанія єдиний агропромисловий холдинг в Україні, який здійснює публічне розміщення акцій на Лондонському фондовому ринку.

МХП охоплює всі етапи виробництва курячого м'яса та супутні процеси, включаючи виробництво зерна та рослинництво, виробництво кормів, інкубацію яєць, вирощування бройлерів, розведення та забій тварин, а також продаж, маркетинг та дистрибуцію. Компанія також має сучасні переробні комплекси та фабрики для виробництва комбикормів. МХП реалізує свою готову продукцію через супермаркети, власні франчайзингові магазини та гастро-студії, кількість яких постійно зростає. Бізнес-діяльність компанії може бути розділена на чотири сегменти: птахівництво та пов'язані з ним операції, операції з вирощування зерна, м'ясопереробні та інші сільськогосподарські операції, а також європейський операційний сегмент. У 2020 році частка виручки МХП відповідно до цих сегментів бізнесу становила 68%, 7%, 8% і 17% (рис. 2.6).

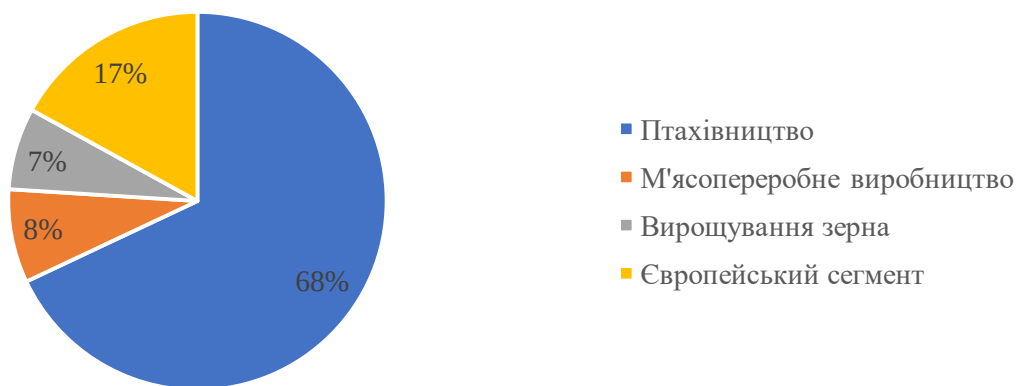

Рисунок 2.6 – Розподіл виручки МХП за сегментами у 2020 році

Джерело: складено автором на основі [46]

Сегмент птахівництва включає в себе обробку свіжого, охолодженого та замороженого курячого м'яса, а також виробництво соняшникової та соєвої олії, а також комбикорму. МХП розпоряджається трьома заводами для вирощування бройлерів, двома фабриками, що спеціалізуються на материнському тваринництві та інкубації яєць, трьома заводами для виробництва соняшникової олії, одним

заводом з переробки сої, трьома заводами для виробництва комбікорму, п'ятнадцятьма розподільчими центрами та власним транспортним парком. Цей сегмент є найбільш важливим для компанії, і більша частина доходів (62%) отримується з експорту.

Сегмент рослинництва займається вирощуванням зернових культур, таких як кукурудза, соняшник, пшениця, ріпак та соя, як для власних потреб, так і для подальшої реалізації (рис. 2.7).

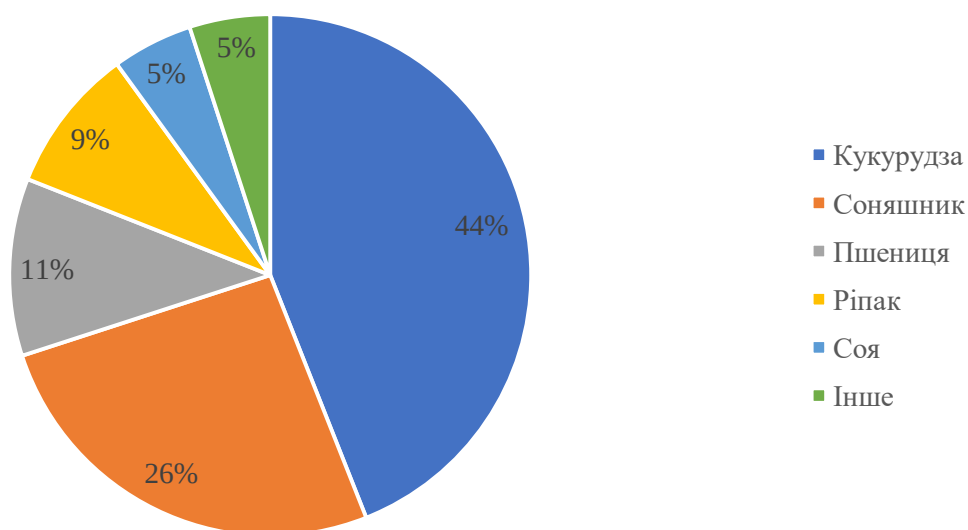

Рисунок 2.7 – Розподіл виручки всередині сегменту рослинництва за видом сільськогосподарської культури у 2020 році

Джерело: складено автором на основі [46]

МХП забезпечує свою потребу в кукурудзі і виробляє комбікорм для своєї птиці. Насіння кукурудзи і соняшника використовується на заводах, які виробляють комбікорм, а інші зернові культури продаються третім особам. Крім того, МХП використовує унікальну технологію для виробництва білка соняшника з насіння соняшника. Сегмент рослинництва також отримує більшу частку прибутку від експорту (85%).

Сегмент м'ясопереробки та іншої сільськогосподарської діяльності включає виробництво таких товарів, як ковбаси, м'ясні рулети, закуски, продукти з великої

рогатої худоби, молочні продукти та інше. МХП має понад 2600 франчайзингових магазинів по всій Україні. Компанія також створює власний кулінарний бренд і розширює мережу магазинів, таких як «Секрети Шефа», «М'ясний ринок» та інші гастростудії. У цьому сегменті найбільший внутрішній ринок становить основну частку доходу (90%).

Європейський операційний сегмент охоплює діяльність МХП на Балканах під брендом «Perutnina Ptuj». Ця дочірня компанія має виробничі активи в Словенії, Хорватії, Сербії, Боснії та Герцеговині, і була придбана МХП в 2019 році. Perutnina Ptuj експортує свою продукцію до 15 країн Європи. У цьому сегменті компанія виробляє м'ясо птиці та займається м'ясопереробною діяльністю.

Як додаткову ініціативу, МХП впроваджує відновлювану енергію в своїх виробничих процесах. В даний момент компанія має два біогазових комплекси, які перетворюють органічні відходи МХП в «зелену» енергію. Це дозволяє підвищити незалежність компанії в сфері енергопостачання, сприяє екологічній відповідальності і надає можливість виробляти біодобрива для власних потреб.

Управлінська структура МХП включає в себе раду директорів, три комітети, головного виконавчого директора та вище керівництво. Компанія активно підтримує політику протидії хабарництву та корупції, впроваджуючи відповідні процедури в управлінському процесі. Рада директорів МХП складається з дев'яти членів, які мають різну експертизу в різних сферах. Однак важливо відзначити, що серед всіх членів є лише одна жінка, що вказує на недостатню гендерну рівність. Це питання стає важливим для іноземних інвесторів, оскільки вони часто звертають увагу на соціальну справедливість всередині компанії.

Виконавче керівництво складається з 19 членів, які очолюють або керують різними підрозділами компанії. МХП публікує інформацію про винагороду виконавчого менеджменту у своєму річному звіті, що свідчить про високий рівень прозорості в діяльності компанії. У 2020 році загальна винагорода для невиконавчих директорів МХП склала \$958 тис., а для Голови – \$622 тис.

Усі акції, які випущені МХП, мають рівні голосувальні права. Найбільшу частку акцій володіє Юрій Косюк (59,7%), і загальна кількість повністю оплачених акцій становить понад 110 мільйонів.

Основні загрози для інвестиційної стратегії компанії включають наступне:

1. Природні ризики, зокрема погода, є важливими. МХП вирощує всі зернові культури в Україні, і такі природні фактори, як зміна клімату або нестабільні погодні умови, можуть значно вплинути на урожай. Висока температура або низькі температури можуть спричинити зниження врожаю, що вплине на виробництво кормів та олії.

2. Операційний ризик також є значущим, оскільки компанія має вертикально інтегровану модель бізнесу, де кожен сегмент залежить від інших. Несправність в одному напрямку може призвести до проблем в інших сегментах.

3. Епідеміологічний ризик, зокрема поширення заразної хвороби серед птиці, є істотним. Навіть при дотриманні всіх санітарних норм, компанія не може повністю уникнути цього ризику. В разі виникнення захворювання серед птиці, виробництво м'яса птиці призупиняється, що може негативно позначитися на бізнесі.

4. Ринковий ризик виникає через конкуренцію на різних ринках, де присутня продукція МХП. Також існує загроза появи нових конкурентів, що може призвести до втрати частини ринку.

5. Політичний ризик виникає внаслідок геополітичних конфліктів та нестабільності. Особливо важливим є положення МХП, яке має практично всі виробничі активи в Україні. 24 лютого 2022 року цей ризик справдився, про що більш детально буде розглянуто у кінці цього розділу.

6. Валютний ризик виникає через роботу МХП в нестабільній економіці України та використання різних валют, таких як українська гривня, долар США та євро. Наприклад, в 2020 році компанія зазнала значних втрат через негативний вплив валютних курсів.

7. Юридичний та регуляторний ризик може виникнути через зміни вимог та правил в будь-якій з країн, де діє компанія. Це означає, що зміни в фіскальних,

податкових та інших правилах можуть вплинути на діяльність МХП. Потенційні ризики включають високі витрати на виконання нових екологічних норм, можливу конфіскацію активів, податкові зміни та нові правові вимоги.

8. Ризик, пов'язаний з ESG-критеріями (Environmental, Social and Corporate Governance), включає в себе питання стосовно впливу компанії на навколишнє середовище, її соціальну відповідальність та корпоративне управління. З кожним роком іноземні інвестори все більше звертають увагу на ці аспекти. Навіть при вражаючих фінансових результатах, порушення стандартів ESG може значно зменшити інвестиційну привабливість компанії.

9. Ризик пов'язаний з деривативами та невдалим хеджуванням. Використання деривативів для хеджування операцій з валютою або товарами може не завжди призводити до бажаних результатів. Негативні зміни на фінансових ринках можуть погіршити фінансовий стан компанії.

10. Ризик поведінкових змін. Діяльність МХП сильно залежить від уподобань та настроїв кінцевих клієнтів, тобто осіб, які придбають м'ясо для свого харчування. Любі зміни у споживчому підході можуть негативно вплинути на операції компанії. Наприклад, екологічні активісти можуть розпочати бойкот простого м'яса через його виробництво зі збиванням тварин, а замість цього віддавати перевагу штучно виготовленим продуктам.

11. Ризик, пов'язаний із європейським сегментом. МХП намагається розширити свою діяльність за межами України шляхом проведення операцій злиття та поглинання. Невдача в європейському сегменті може завдати завади спробі компанії географічно диверсифікувати свій бізнес.

12. Репутаційний ризик. Репутація грає важливу роль у успіху будь-якої компанії. Негативні події або інформація можуть серйозно пошкодити репутацію компанії та позбавити її попередніх позитивних досягнень.

13. Товарний ризик. Зміни цін на сировину можуть вплинути на фінансову стійкість компанії. Наявність сировини також впливає на ефективність виробництва, особливо у зв'язку з проблемами у світовому ланцюгу поставок, які виникли через пандемію.

14. Маркетинговий ризик. Неефективні маркетингові стратегії можуть сповільнити розвиток компанії або навіть погіршити її репутацію.

У зв'язку з початком війни росії з Україною, весь український бізнес ставки зазнав певних втрат. З 1 лютого 2022 року і до 13 травня 2022 року ціни на акції МХП, які торгуються на лондонській біржі, впали з рівня 6,3 \$ до 4,01 \$, що становить спад на 36%. Мінімальне значення цін на акції МХП за 2022 рік досяглося 23 березня, коли вартість складала 3,3 \$.

Компанія зіткнулася зі значними логістичними та інфраструктурними труднощами в Україні після початку війни. Незважаючи на це, МХП продовжувала комерційні продажі в Україні, але експортні поставки припинилися через закриття портів, що призвело до практично неможливої експортної доставки вантажівками. Впродовж березня команда МХП працювала над альтернативними логістичними маршрутами для експорту, хоча обсяги експорту курятини в першому кварталі 2022 року зросли на 9% порівняно з аналогічним періодом 2021 року, цей ріст був менше очікуваних 15%. Обмеження в продажах змусили МХП знизити завантаженість птахівничих потужностей до 80-85%.

12 березня, через військові дії, на складі в селі Квітневе (Київська область) виникла пожежа, в якій згоріло більше 3 тисяч тонн замороженої м'ясної продукції МХП. Цей склад був найбільшим в Україні і використовувався для зберігання заморожених продуктів, що постачалися головним чином великим роздрібним мережам України. Щасливо, внаслідок цієї події не було постраждалих серед працівників складу.

За посилення військових дій у Донецькій області, в квітні МХП тимчасово призупинив діяльність «Українського бекону», розташованого в Краматорському районі Донецької області. М'ясопереробна потужність цього підприємства складає близько 34 тисяч тонн на рік.

На момент 14 березня 2022 року, близько 8500 тонн птиці, що має потенційний фінансовий вплив в більше ніж 20 мільйонів доларів США, перебували під загрозою через обмежений доступ МХП до складів у південних регіонах України та в Київській області.

Незважаючи на ці труднощі, МХП зберігає важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки України та продовжує свою діяльність. Компанія активно надає гуманітарну допомогу населенню України, включаючи поставку близько 11 000 тонн продукції з курятини та інших продуктів харчування, обладнання, автомобілів, пального та інших матеріалів у ролі гуманітарної допомоги.

У першому кварталі 2022 року загальний обсяг виробництва курятини МХП склав 175 644 тонн. Це відображає зростання на 5% порівняно з аналогічним періодом минулого року, але спад на 13% в порівнянні з попереднім кварталом через вплив війни.

На момент завершення першого кварталу 2022 року, близько 67 000 гектарів землі МХП були посіяні озимими культурами, включаючи озиму пшеницю (близько 60%) та озимий ріпак (близько 40%). Весняна сівба продовжується, і МХП планує зібрати врожай з 335 000 гектарів землі цього року, порівняно з 351 440 гектарами минулого року.

Компанія МХП продовжує впроваджувати стратегію кулінарної трансформації, що призводить до зростання продажів кулінарної продукції, такої як мариноване м'ясо, готові страви та високододані продукти. Продажі цих продуктів у першому кварталі 2022 року зросли більше ніж вдвічі порівняно з аналогічним періодом минулого року і склали 2 875 тонн.

Отже, в 2021 році компанія успішно пододала застій в бізнесі, спричинений пандемією, і планувала високі темпи зростання в 2022 році. Однак військові дії створили значні труднощі для ефективного функціонування бізнесу.

2.3 Інвестиційний менеджмент ПрАТ «МХП»

2.3.1. Управління реальними інвестиціями

Управління реальними інвестиціями в ПрАТ «МХП», значному аграрному підприємстві України, вимагає комплексного підходу. Основна увага

приділяється інвестиціям у фізичні активи, такі як обладнання, машини та нерухомість. Ці інвестиції спрямовані на розширення виробничих можливостей, підвищення ефективності та забезпечення сталого розвитку компанії.

Перш за все, інвестиції в сільськогосподарську техніку є ключовим елементом для підтримки та розширення аграрної діяльності ПрАТ «МХП». Оновлення парку тракторів, комбайнів, та іншої сільськогосподарської техніки дозволяє не тільки підвищити продуктивність, але й знизити витрати завдяки сучасним технологіям, що ефективніше використовують паливо та мінімізують вплив на навколишнє середовище.

Інвестування в птахоферми та інші виробничі об'єкти також є важливою частиною стратегії компанії. Розвиток птахоферм включає не лише будівництво нових об'єктів, але й модернізацію існуючих, що дозволяє підвищити якість продукції та ефективність виробництва. Це також включає впровадження сучасних систем контролю за виробництвом та автоматизацію процесів.

Технологічні удосконалення є ще однією ключовою сферою інвестицій. Це стосується впровадження новітніх технологій в усіх аспектах виробництва, від обробки землі до переробки продукції. Інноваційні технології, такі як точне землеробство, дозволяють оптимізувати використання ресурсів, знизити витрати та збільшити врожайність.

Крім того, важливою складовою інвестиційного менеджменту в ПрАТ «МХП» є впровадження екологічно сталих практик. Це може включати інвестиції в системи очистки води, відновлювальні джерела енергії, та інші ініціативи, що сприяють зниженню екологічного впливу та підтримці стійкості бізнесу.

Також наявні інвестиції в соціальні та інфраструктурні об'єкти [25]. МХП, дотримуючись засад соціально відповідального підходу у своїх діях, активно підтримує гуманітарні та інфраструктурні ініціативи в різних частинах України. Рік за роком компанія нарощує свої інвестиції в програми корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), розширюючи сфери їхнього впровадження та охоплення територій. Для МХП, як лідера в агропромисловому секторі країни, це не лише місія, а й обов'язок.

Завдяки активній діяльності в 14 областях України, компанія забезпечує стабільність та ефективність своєї роботи. Загалом, МХП забезпечує роботою близько 28 000 людей на понад 30 своїх підприємствах, більшість з яких знаходяться у сільській місцевості.

МХП постійно розвиває та втілює ініціативи, спрямовані на підтримку інфраструктури, гуманітарні та соціальні проекти в сільських районах України. Вектори цієї підтримки охоплюють ключові аспекти життя громад: від охорони здоров'я та освіти до дозвілля та благоустрою. МХП вважає, що лише комплексний підхід може значно покращити якість життя в регіонах присутності компанії.

Упродовж десяти місяців 2023 року МХП спрямував 96 948 млн. грн на різні проекти, з яких найбільшу частку виділили на розвиток регіональної інфраструктури - близько 53,4 млн грн. Ці кошти в основному пішли на ремонт доріг та інші інфраструктурні проекти, включаючи водопровід, зв'язок та вуличне освітлення [25].

Молодь також стала ключовим об'єктом уваги МХП. Компанія інвестувала понад 20 млн грн у поліпшення освітніх установ для дітей, щоб забезпечити майбутнє економічне зростання України. З цих коштів близько 9,8 млн грн було спрямовано на школи, та 11,2 млн грн - на дошкільні навчальні заклади.

Крім того, МХП надавала підтримку місцевим громадам у проведенні культурних та спортивних заходів, витративши приблизно 10 млн грн, зокрема на футбольні команди та культурні події. Особлива увага була приділена створенню світлодіодного фонтану в селі Оляниця, який став відомою визначною пам'яткою.

У сфері охорони здоров'я МХП інвестував понад 3,1 млн грн, підтримуючи медичні установи, зокрема в рамках проекту «Лікарі для села», який передбачає профілактичні огляди у сільських населених пунктах, а також надає адресну допомогу людям у скрутних обставинах [25].

Загалом, управління реальними інвестиціями в ПрАТ «МХП» зосереджено на створенні довгострокової вартості та забезпеченні сталого розвитку компанії.

Це вимагає ретельного планування, оцінки потенційних ризиків та можливостей, а також врахування потреб ринку та зовнішніх економічних умов.

2.3.2. Управління фінансовими інвестиціями

Управління фінансовими інвестиціями в ПрАТ «МХП» вимагає стратегічного підходу та глибокого розуміння фінансових ринків. Цей напрям охоплює різноманітні фінансові інструменти, включаючи акції, облігації, та інші види цінних паперів, а також участь в фондових ринках. Основні аспекти цього процесу включають диверсифікацію портфеля, управління ризиками та оптимізацію фінансових ресурсів компанії.

Перше та найважливіше завдання – це диверсифікація інвестиційного портфеля. Для ПрАТ «МХП» це означає інвестування у широкий спектр фінансових інструментів, щоб знизити ризики, пов'язані з коливаннями на окремих ринках. Диверсифікація дозволяє компанії збалансувати потенційні втрати в одному сегменті за рахунок прибутків в іншому, тим самим підтримуючи стабільність і зростання вартості активів.

Управління ризиками є ще одним критичним елементом. Це включає аналіз ринкових умов, оцінку потенційних фінансових ризиків та розробку стратегій їх мінімізації. ПрАТ «МХП» може використовувати різні фінансові інструменти, такі як опціони та ф'ючерси, для хеджування ризиків, а також проводити постійний моніторинг портфеля для вчасного реагування на зміни ринкових умов.

Оптимізація фінансових ресурсів компанії – це процес вибору найефективніших інвестиційних стратегій, які максимізують доходи та сприяють фінансовому здоров'ю компанії. ПрАТ «МХП» може інвестувати у високоліквідні активи для забезпечення гнучкості або в довгострокові інвестиції, які обіцяють більш високі доходи в майбутньому.

Також важливим є моніторинг та аналіз ефективності інвестицій. Регулярний аналіз дозволяє компанії вчасно вносити корективи у свій інвестиційний портфель, відповідно до змін у фінансовому середовищі та загальних бізнес-цілях.

Агрохолдинг «МХП» наприкінці вересня 2023 року зробив пропозицію про достроковий викуп своїх єврооблігацій на \$500 млн із погашенням 10 травня 2024 року за ціною 85% від номіналу. За підсумками пропозиції ПрАТ «МХП» домовився про викуп облігацій на \$150,8 млн. У листопаді агрохолдинг «МХП» викупив 30,2% випуску єврооблігацій з погашенням 10 травня 2024 року за ціною 85% від номіналу, та запропонував власникам решту єврооблігацій на \$349,2 млн викупити їх за ціною 95% від номіналу.

Агрохолдинг «МХП» домовився про залучення кредитів на загальну суму \$480 млн від Міжнародної фінансової корпорації (IFC) із групи Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Корпорації міжнародного фінансування США (DFC). Ці кошти компанія планувала витратити на рефінансування боргу та підтримку поточної діяльності. «МХП» зазначив, що для дострокового викупу євробондів планує використовувати надане їй великими міжнародними фінансовими інститутами розвитку (МФІ) фінансування, а також готівкові фінансові ресурси компанії.

За даними Франкфуртської фондової біржі, оголошення про викуп призвело до зростання котирувань євробондів «МХП» з купоном 7,75% та погашенням у 2024 році з 67,96% номіналу до 83,37% номіналу, після чого їхня ціна досягла 92,7 % номіналу 26 жовтня. Відстрочка розрахунків за тендером призвела до зниження котирувань до 88,03% номіналу, проте наразі вони відновилися до 91,5% номіналу.

У піврічному звіті «МХП» вказував, що на 30 червня 2023 року його вільні кошти становили \$502 млн., з яких \$277 млн. перебували у дочірніх компаній групи за межами України. Проте агрохолдинг уточнив, що згідно з правилами репатріації, встановленими Нацбанком України, експортний виторг має бути репатрійований в Україну протягом шести місяців, що обмежує здатність «МХП»

використовувати ці кошти для погашення заборгованості. Тому «МХП» закликав власників облігацій погодитись на викуп, оскільки компанія не може гарантувати, що ця ліквідність буде збережена та облігації будуть погашені у строк.

Також варто зазначити, що агрохолдинг «МХП» за перше півріччя 2023 року отримав чистий прибуток у розмірі \$67 млн. порівняно зі збитком \$89 млн. у першому півріччі 2022 року, а його виручка зросла на 35% — до \$1,56 млрд.

Нарешті, важливою частиною управління фінансовими інвестиціями є взаємодія з інвесторами та акціонерами. ПрАТ «МХП» повинно підтримувати прозорість та відкритість у своїх фінансових справах, надаючи регулярні звіти про стан та ефективність інвестиційних діяльностей. Це допомагає зберегти довіру інвесторів та забезпечує стійке фінансування майбутніх інвестицій.

2.3.3. Управління та формування інвестиційних ресурсів

Управління та формування інвестиційних ресурсів є життєво важливими процесами для ПрАТ «МХП», великого агропромислового підприємства України. Цей процес охоплює широкий спектр діяльностей, від залучення коштів до їх ефективного розподілу та використання в інвестиційних проектах.

Одним із ключових методів залучення інвестиційних ресурсів для ПрАТ «МХП» є отримання банківських кредитів. Банківські кредити надають доступ до значних фінансових ресурсів, які можуть бути використані для реалізації великих інвестиційних проектів, таких як розширення виробничих потужностей або модернізація обладнання. При цьому важливим є ретельний аналіз умов кредитування, визначення оптимальних строків погашення та процентних ставок, а також оцінка потенційного впливу кредитів на фінансовий стан компанії.

Наприклад, станом на вересень 2023 року Міжнародна фінансова корпорація (IFC), частина Світового банку, планує поновити партнерство з МХП, провідним українським виробником курятини, через кредитування до \$30 млн для

ТОВ «Вінницька птахофабрика». Це фінансування має на меті модернізувати та розширити потужності біометанового заводу МХП, який працює на аграрних відходах. Рішення про кредит було ухвалено радою директорів IFC 21 вересня [50].

МХП вже управляє двома біогазовими заводами, перетворюючи гній із своїх ферм на «зелену» енергію. З метою декарбонізації, компанія прагне збільшити виробництво біометану, модернізуючи та розширюючи свої біогазові установки. Перший етап фінансування проекту має на меті показати ефективність виробництва скрапленого біометану. Загальна вартість проекту оцінюється у \$52 млн. Окрім кредиту від IFC, МХП розраховує на власне фінансування, а також на підтримку вигляді \$15 млн гарантій від European Fund for Sustainable Development Plus, Великої Британії та інших донорів. Планується, що модернізація та розширення відбудуться на біогазовому заводі у селі Василівка (Вінницька обл.), запущеному у 2019 році. Перший етап передбачає модернізацію для отримання 14 тис. тонн скрапленого біометану на рік, а на другому етапі - розширення потужностей до 20,5 МВт. IFC зазначає, що це буде шоста їхня інвестиція в МХП з 2003 року, при цьому остання інвестиція була здійснена у 2014 році та завершилася у 2019 році [50].

Іншим ефективним засобом залучення капіталу є випуск облігацій. Облігації дозволяють компанії залучити кошти безпосередньо від інвесторів, зазвичай з нижчим рівнем процентних ставок, ніж у випадку з банківськими кредитами. Випуск облігацій може бути ефективним засобом для забезпечення довгострокового фінансування, важливого для реалізації масштабних проектів та стратегічного розвитку компанії.

ПрАТ «МХП» також може використовувати власні кошти для інвестиційних цілей. Використання власних ресурсів може бути привабливим, оскільки воно не тягне за собою додаткових витрат на проценти, як у випадку з позиками. Проте, це вимагає наявності достатньої ліквідності та може впливати на здатність компанії до швидкого реагування на ринкові зміни.

Ефективне використання інвестиційних ресурсів також включає в себе ретельне планування та управління проектами. Це означає розробку чітких інвестиційних планів, аналіз потенційної рентабельності проектів, а також встановлення пріоритетів в інвестиційних напрямках з метою оптимізації віддачі від вкладених коштів.

На заключному етапі, важливо забезпечити постійний моніторинг та оцінку результативності інвестицій. Це дозволяє ПрАТ «МХП» своєчасно вносити корективи в інвестиційні стратегії, реагувати на зміни у ринкових умовах, а також підтримувати здоровий баланс між різними джерелами фінансування.

2.3.4. Управління реалізацією інвестиційних програм

Управління реалізацією інвестиційних програм в ПрАТ «МХП» – це комплексний процес, що вимагає високого рівня планування, координації та контролю. Цей процес включає кілька критичних етапів, від визначення стратегічних цілей до оцінки результативності інвестицій.

На першому етапі, ретельне планування інвестиційних проектів є ключовим. Це включає визначення цілей проекту, розробку детального бізнес-плану, аналіз ризиків, та розрахунок очікуваної рентабельності інвестицій (ROI). ПрАТ «МХП» повинно також враховувати фактори, які можуть вплинути на успішність проекту, включаючи ринкові умови, внутрішні ресурси компанії та зовнішнє середовище.

Координація між різними відділами та зовнішніми партнерами є важливим аспектом управління інвестиційними програмами. Це вимагає забезпечення ефективної комунікації та взаємодії між усіма зацікавленими сторонами, включаючи менеджмент, фінансовий відділ, технічних спеціалістів, а також зовнішніх постачальників та підрядників.

На етапі реалізації проекту, ефективний моніторинг виконання є критичним. Це включає стеження за дотриманням бюджету та графіків, виявлення та усунення потенційних проблем та затримок. ПрАТ «МХП» може використовувати різні інструменти та методології проектного менеджменту, такі як Agile або PMBOK, для забезпечення гнучкості та ефективності управління проектами.

Ключовим елементом є також оцінка ефективності інвестиційних проектів. Після завершення проекту важливо аналізувати, чи були досягнуті поставлені цілі, чи відбулося повернення інвестицій у запланованих межах. Це включає оцінку фінансових результатів, а також впливу проекту на загальну стратегію та конкурентоспроможність компанії.

На заключному етапі, важливо вивчити отриманий досвід та внести корективи в майбутні інвестиційні стратегії. Це може включати аналіз успішних практик та помилок, оновлення процесів планування та управління, а також адаптацію до змінених ринкових умов. Таким чином, ПрАТ «МХП» може неперервно вдосконалювати свої підходи до інвестиційного менеджменту, забезпечуючи сталий розвиток та зростання компанії.

Висновки до розділу 2

1. МХП — найбільший виробник та експортер курятини в Україні. Компанія спеціалізується на виробництві курятини та вирощуванні зернових, а також веде іншу аграрну діяльність (виробництво м'ясо-ковбасних виробів і м'ясних виробів, готових до вживання). Агрохолдинг МХП – провідний виробник м'яса птиці в Європі з одним із найсильніших продуктових брендів в Україні. Холдинг складається з декількох підприємств, які займаються різними видами діяльності. ПрАТ «МХП» налічує 21 підприємство у своєму складі. Тому недивно, що в компанії станом на 2020 рік наявні 26 766 працівників. Однак на підприємстві наявна негативна тенденція до зменшення кількості працівників, починаючи з 2018 року. Дана тенденція пов'язана з політикою компанії стосовно збільшення інформатизації на підприємстві. ПрАТ «МХП» являється одним із

провідних агропромислових холдингів України, займаючись виробництвом птиці, зерна та істівних олій. У 2022 році компанія стикалася з численними викликами та можливостями у своєму зовнішньому середовищі.

2. У 2022 році «МХП» зазнала фінансових збитків, зокрема зареєструвала чистий збиток у розмірі 89 мільйонів доларів США у першому півріччі порівняно з чистим прибутком у 232 мільйони доларів США у першому півріччі 2021 року. Це було наслідком валютних втрат та впливу військового конфлікту в Україні на операційну діяльність компанії. У зв'язку з початком війни росії з Україною, весь український бізнес ставки зазнав певних втрат. З 1 лютого 2022 року і до 13 травня 2022 року ціни на акції МХП, які торгуються на лондонській біржі, впали з рівня 6,3 \$ до 4,01 \$, що становить спад на 36%. Мінімальне значення цін на акції МХП за 2022 рік досяглося 23 березня, коли вартість складала 3,3 \$. Компанія зіткнулася зі значними логістичними та інфраструктурними труднощами в Україні після початку війни.

3. Незважаючи на це, МХП продовжувала комерційні продажі в Україні, але експортні поставки припинилися через закриття портів, що призвело до практично неможливої експортної доставки вантажівками. Впродовж березня команда МХП працювала над альтернативними логістичними маршрутами для експорту, хоча обсяги експорту курятини в першому кварталі 2022 року зросли на 9% порівняно з аналогічним періодом 2021 року, цей ріст був менше очікуваних 15%. Обмеження в продажах змусили МХП знизити завантаженість птахівничих потужностей до 80-85%.

4. В 2021 році компанія успішно пододала застій в бізнесі, спричинений пандемією, і планувала високі темпи зростання в 2022 році. Однак військові дії створили значні труднощі для ефективного функціонування бізнесу.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Проблеми інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»

В рамках інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП» у 2023 році, компанія демонструє позитивні тенденції у деяких аспектах своєї діяльності. Експортний виторг компанії зріс на 52% у першому півріччі 2023 року, досягнувши \$973 млн. Чистий прибуток МХП сягнув \$67 млн у порівнянні зі збитком у \$89 млн у січні – червні 2022 року [17].

Однак, є деякі виклики та стратегічні зміни. Компанія намагається посилити свої позиції на Близькому Сході, зокрема, у вересні МХП створило спільне підприємство з компанією DHV у Саудівській Аравії, плануючи інвестувати близько \$50 млн у фермерські господарства та комбікормовий завод для птиці [17]. МХП також домовляється про створення СП у Саудівській Аравії з місцевим лідером ринку виробництва м'яса Tanmiah Food Company для розвитку птахівництва і комбікормових підприємств [17].

Ці дії свідчать про активне розширення міжнародної присутності та диверсифікацію ринків збуту, що є ключовими елементами інвестиційної стратегії компанії в умовах глобальної конкуренції та змін у міжнародному економічному середовищі.

Ризики міжнародної експансії, з якими може зіткнутися ПрАТ «МХП» при виході на ринки Близького Сходу, є різноманітними та вимагають комплексного підходу до управління. Одним із ключових аспектів є політична стабільність регіону. Близький Схід історично характеризується високим рівнем політичної нестабільності та конфліктів. Це може призвести до непередбачуваних змін у законодавстві, урядових регуляціях, а також до потенційних переривань у

діяльності бізнесу. Компанії, які виходять на ці ринки, повинні бути готовими до швидкого адаптування до політичних змін та забезпечення безперебійного функціонування в умовах нестабільності.

Іншою важливою проблемою є регуляторні норми. Кожна країна має свої законодавчі вимоги, стандарти якості та безпеки, митні тарифи та інші торговельні бар'єри. Розуміння та дотримання цих норм є ключовим для успішного ведення бізнесу. Для компанії, яка планує експансію на нові ринки, важливо мати детальну стратегію управління регуляторними ризиками, включаючи залучення місцевих юридичних та бізнес-консультантів.

Культурні відмінності також відіграють важливу роль. На Близькому Сході культурні особливості, пов'язані з релігією, традиціями, споживчими звичками та бізнес-етикетом, значно відрізняються від європейських. Це вимагає від компанії глибокого розуміння місцевого ринку та адаптації продуктів та маркетингових стратегій, щоб задовольнити потреби місцевих споживачів. Непорозуміння культурних норм може призвести до конфліктів, недовіри та втрати репутації.

Фінансові ризики, пов'язані з інвестиціями на нових ринках, є значними та мають різні аспекти, які потребують уважного управління. Перш за все, значні капіталовкладення, необхідні для входження на нові ринки, можуть створити великий тиск на ліквідність компанії. Це означає, що значна частина фінансових ресурсів буде зв'язана в довгострокових інвестиціях, що може обмежити можливості компанії реагувати на короткострокові фінансові потреби або використовувати інші можливості для інвестування.

Другим важливим аспектом є ризик недосягнення очікуваних доходів від цих інвестицій. Ринки, особливо в нових регіонах, мають свої унікальні виклики та невизначеності, що може вплинути на успішність інвестиційних проектів. Непередбачувані зміни в економічному середовищі, конкурентному ландшафті, або споживчих перевагах можуть призвести до того, що реальні доходи будуть нижчими від очікуваних.

Також, інвестиції в нові ринки зазвичай включають додаткові витрати, пов'язані з дослідженням ринку, маркетингом, логістикою, навчанням персоналу,

адаптацією продуктів та послуг до місцевих стандартів та вимог. Ці витрати можуть швидко накопичуватися, що створює ризик вичерпання бюджету, відведеного на проект, перш ніж будуть досягнуті значні доходи.

Важливо враховувати ризики, пов'язані з валютними коливаннями та змінами в міжнародному фінансовому регулюванні. Коли компанія вкладає кошти в іноземні активи або проекти, вона стає вразливою до валютних ризиків. Валютні коливання можуть значно вплинути на вартість зовнішніх інвестицій та на доходи в іноземній валюті.

Ефективне управління цими фінансовими ризиками вимагає ретельного планування, диверсифікації інвестицій, постійного моніторингу фінансового середовища та гнучкого підходу до управління капіталом та ресурсами.

Залежність компанії ПрАТ «МХП» від експорту вносить ряд важливих ризиків та викликів у її бізнес-модель. Значна частка доходу компанії походить з експортних операцій, що робить її чутливою до змін у глобальному економічному ландшафті. Перше, що варто розглянути, – це коливання світових ринків. Ціни на товари на міжнародних ринках можуть сильно варіюватися через фактори, як-от зміни у попиті та пропозиції, економічні кризи, політичні зміни, а також природні катастрофи. Це може призвести до непередбачуваності доходів та витрат, особливо для компанії, яка в значній мірі покладається на експорт.

Другим значущим фактором є торгові обмеження. Міжнародні торговельні відносини часто впливають на політичні рішення та дипломатичні відносини між країнами. Санкції, ембарго, а також торгові війни можуть обмежити або навіть заблокувати доступ до ключових ринків, різко зменшуючи обсяги продажів та доходи.

Третім аспектом є зміни в митних тарифах. Митні тарифи та інші форми податкового регулювання можуть істотно змінюватися, залежно від політичних та економічних відносин між країнами. Збільшення митних ставок може зробити продукцію менш конкурентоспроможною та зменшити маржу прибутку.

Логістичні виклики, з якими стикається ПрАТ «МХП» в контексті збільшення обсягу експорту, є значними та мають різні аспекти. По-перше,

використання альтернативних логістичних маршрутів та портів може бути складним і дорогим. Зазвичай, такі альтернативні маршрути довші та менш ефективні порівняно з традиційними шляхами. Це може призвести до підвищення витрат на транспортування та зберігання, а також збільшити час доставки продукції до кінцевих споживачів.

Другий важливий аспект – це координація та управління логістичним ланцюгом. Збільшення обсягу експорту та використання альтернативних маршрутів вимагає точної координації між різними сторонами логістичного процесу, включаючи транспортні компанії, порти, митні служби та кінцевих споживачів. Неефективне управління цими процесами може призвести до затримок у доставці, втрати вантажів, а також до додаткових витрат.

Третім аспектом є вимоги до зберігання та консервації продукції під час транспортування. Продукти харчування, зокрема м'ясо птиці, вимагають дотримання певних умов зберігання, щоб забезпечити їх свіжість та безпечність. Збільшення відстаней та часу доставки через альтернативні маршрути може збільшити ризики пов'язані з псуванням продукції, що вимагає додаткових інвестицій в обладнання для холодильного транспорту та зберігання.

Крім того, політичні та економічні фактори можуть впливати на стабільність логістичних маршрутів. Політичні конфлікти, зміни в митних регуляціях, або навіть природні катастрофи можуть перешкоджати нормальному функціонуванню транспортних маршрутів, що вимагає гнучкості та здатності швидко адаптуватися до змін умов. Також збільшення обсягу експорту може вимагати від компанії розширення або модернізації своєї логістичної інфраструктури. Це може включати інвестиції в нові транспортні засоби, складські приміщення, системи управління ланцюгом поставок та технології для відстеження вантажів. Такі інвестиції можуть бути значними, але вони є критично важливими для підтримки ефективності та надійності логістичних операцій.

Валютні ризики є ключовим елементом, який компанії, такі як ПрАТ «МХП», що активно працюють на міжнародних ринках, мають враховувати у своїй діяльності. Валютні коливання можуть істотно впливати на доходи та

витрати, зумовлюючи фінансову невизначеність. Наприклад, якщо вартість національної валюти падає щодо валют, в яких компанія отримує доходи, це може збільшити її прибутки у національному еквіваленті. Однак, якщо національна валюта зміцнюється, доходи в іноземній валюті при конвертації можуть виявитися меншими. Другий аспект валютних ризиків стосується витрат. Якщо компанія здійснює покупки або інвестиції в іноземній валюті, коливання курсу можуть зробити ці витрати дорожчими в національному еквіваленті. Це особливо важливо для компаній, які імпортують сировину або обладнання з-за кордону. Зміцнення національної валюти може знизити ці витрати, тоді як її ослаблення може збільшити їх. Третім фактором є вплив валютних коливань на вартість боргу та фінансових зобов'язань. Якщо компанія має борги або фінансові зобов'язання в іноземній валюті, зміни в обмінному курсі можуть вплинути на вартість цих зобов'язань у національній валюті. Наприклад, ослаблення національної валюти може збільшити вартість відсотків та основної суми боргу. Четвертим аспектом є стратегії управління валютними ризиками. Для зниження валютних ризиків компанії можуть використовувати різні фінансові інструменти, такі як ф'ючерси, опціони та свопи, які дозволяють фіксувати курси обміну на майбутні транзакції. Такий підхід може допомогти забезпечити більшу передбачуваність доходів та витрат.

Конкурентний тиск є однією з основних викликів для компаній, які розширюють свою діяльність на нові ринки, як це робить ПрАТ «МХП». По-перше, при виході на нові ринки компанія може зіткнутися з міцною конкуренцією від місцевих гравців, які вже мають встановлені відносини з клієнтами, добре розуміють місцевий ринок і мають пристосовані до нього продукти та стратегії маркетингу. Це може вимагати значних зусиль та ресурсів з боку «МХП» для вибудовування власної репутації і довіри серед місцевих споживачів.

Другий аспект конкурентного тиску стосується міжнародних гравців, які також можуть бути присутні на цих ринках. Ці компанії можуть мати значні ресурси, глобальні стратегії маркетингу та розподілу, а також досвід адаптації до

різних ринкових умов. Це створює високий рівень конкуренції, з яким «МХП» повинно буде змагатися, щоб завоювати частку ринку.

Третім фактором є необхідність інвестицій у маркетинг та рекламу. Для просування своєї продукції та бренду на нових ринках «МХП» доведеться витратити значні кошти на маркетингові кампанії, рекламу, PR-активності та розбудову продажів. Це також може включати адаптацію маркетингових матеріалів до місцевих культурних і мовних особливостей.

Четвертим важливим аспектом є розробка конкурентних стратегій, які включають дослідження конкурентів, вивчення їх сильних і слабких сторін, а також розробку унікальних пропозицій, які можуть привабити місцевих споживачів. Це може включати інновації у продукті, унікальні стратегії ціноутворення, вдосконалення логістики, а також підвищення якості обслуговування клієнтів.

Таким чином, на основі проведеного дослідження, можемо виділити наступні проблеми та ризики стратегій інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»:

Таблиця 3.1 – Проблеми та ризики інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»

№	Проблеми	Характеристика
1	Ризики міжнародної експансії	Зосередження на розширенні на Близькому Сході та створення спільних підприємств зароджують додаткові ризики, пов'язані з політичною стабільністю, регуляторними нормами, культурними відмінностями та ринковою конкуренцією в нових регіонах.
2	Фінансові ризики	Інвестиції на нових ринках вимагають значних капіталовкладень, які можуть вплинути на ліквідність компанії. Існує ризик недосягнення очікуваних доходів від цих інвестицій, що може призвести до фінансових збитків.
3	Залежність від експорту	Значна частка доходу МХП залежить від експорту, що робить компанію вразливою до коливань світових ринків, торгових обмежень, змін у митних тарифах та інших глобальних економічних факторів.

Продовження таблиці 3.1.

4	Логістичні виклики	Збільшення обсягу експорту, особливо через альтернативні логістичні маршрути та порти, може призвести до збільшення логістичних витрат і складнощів у координації поставок.
5	Валютні ризики	Оскільки бізнес компанії в значній мірі залежить від міжнародних ринків, існує ризик валютних коливань, який може негативно вплинути на фінансові результати.
6	Конкурентний тиск	Поширення діяльності на нові ринки може зіткнутися з сильною конкуренцією від місцевих та інших міжнародних гравців, що може вимагати додаткових витрат на маркетинг та рекламу.

Джерело: складено автором

Ці проблеми вимагають від компанії гнучкості, адаптації стратегій і постійного моніторингу ринкових умов та внутрішніх ресурсів для ефективного управління ризиками і забезпечення стабільного росту.

3.2. Стратегічні напрями удосконалення інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»

Стратегічні напрями удосконалення інвестиційного менеджменту для ПрАТ «МХП» можуть охоплювати різні аспекти, від диверсифікації інвестицій до покращення внутрішніх процесів.

Диверсифікація інвестиційних портфелів є ключовим стратегічним напрямком для компаній, таких як ПрАТ «МХП», для мінімізації ризиків і стабілізації доходів. В першу чергу, диверсифікація зосереджена на поширенні інвестицій між різними географічними регіонами. Це може допомогти компанії зменшити свою залежність від економічних коливань в одному регіоні або країні. Наприклад, якщо економічна ситуація в одній країні погіршується, інвестиції в

інші країни з більш стабільною економікою можуть допомогти компенсувати можливі втрати.

Другим аспектом є диверсифікація між різними галузями та секторами. Інвестиції в різні галузі можуть захистити «МХП» від специфічних ризиків, пов'язаних з певною галуззю. Наприклад, якщо агропромисловий сектор зазнає спаду, інвестиції в інші галузі, такі як відновлювана енергетика або технології, можуть підтримувати загальну стабільність портфеля.

Третім елементом є інвестиції в різні фінансові інструменти. Це може включати не тільки прямі інвестиції в акції та облігації, але й венчурне капіталування, інвестиційні фонди та інші фінансові продукти. Різноманітність фінансових інструментів може забезпечити більш гнучкий і адаптивний інвестиційний підхід.

Четвертою складовою є міжнародні інвестиції. «МХП» може розглядати можливості інвестування в глобальні ринки, що відкривають доступ до нових можливостей та ринків з різним рівнем ризику та потенціалу зростання. Це може включати інвестиції в міжнародні компанії, глобальні фондові ринки та інші засоби розміщення капіталу.

Нарешті, важливою складовою є постійний моніторинг і переоцінка інвестиційного портфеля. Ринкові умови постійно змінюються, тому важливо регулярно переглядати та адаптувати інвестиційну стратегію, щоб відповідати змінам у економічному ландшафті та власним бізнес-цілям.

Фокусування на інноваціях та технологіях може стати ключовою стратегією для «МХП» у прагненні до підвищення конкурентоспроможності та ефективності бізнесу. Інвестиції в передові технології можуть значно оптимізувати виробничі процеси, знижуючи витрати та покращуючи якість продукції. Наприклад, впровадження автоматизованих систем контролю якості та роботизованого обладнання на виробництві може допомогти забезпечити більшу однорідність і високу якість продукції, зменшуючи при цьому втрати і витрати на робочу силу.

Другим важливим аспектом є розвиток цифрових рішень для управління ланцюгами поставок та збуту. Цифровізація даних і процесів може значно

підвищити ефективність логістики, забезпечуючи кращу прозорість та контроль над поставками сировини, виробництвом і розподілом продукції. Застосування системи управління ресурсами підприємства (ERP), інтеграція платформ для управління ланцюгами поставок та використання штучного інтелекту для аналізу даних може допомогти виявити ефективні маршрути доставки, оптимізувати запаси та прогнозувати попит.

Третьою областю, де інновації можуть мати велике значення, є розвиток стійких та екологічно чистих технологій. Це може включати інвестиції у відновлювану енергетику, екологічно чисте обладнання та технології, що зменшують вплив на навколишнє середовище. Такий підхід не тільки зменшує екологічний вплив, але й може покращити імідж компанії, збільшуючи її привабливість для екологічно свідомих споживачів.

Четвертим елементом є інвестиції в дослідження та розвиток. «МХП» може вкладати ресурси в наукові дослідження, розробку нових продуктів або вдосконалення існуючих. Це може включати розробку нових видів кормів для птиці, які підвищують ефективність і здоров'я поголів'я, або нові методи переробки, які знижують відходи.

Крім того, важливим є впровадження інновацій у бізнес-моделі та внутрішні процеси. Це може включати цифрову трансформацію внутрішніх операцій, використання біг дата для покращення прийняття рішень або розробку нових бізнес-моделей, які відповідають сучасним ринковим вимогам.

Розширення на нові ринки є однією з ключових стратегій для компаній, які прагнуть рости та диверсифікувати свої доходи. Для ПрАТ «МХП», розширення на нові географічні ринки може відкрити нові можливості для збільшення доходів та зменшення залежності від традиційних ринків. Однак, цей процес вимагає ретельного аналізу та планування.

Перш за все, важливо здійснити глибокий аналіз потенційних ринків. Це включає оцінку економічних умов, рівня конкуренції, правових та регуляторних рамок, а також культурних та споживчих особливостей. Для «МХП», компанії, що

спеціалізується на продукції агропромислового комплексу, важливо враховувати також агрокліматичні умови та локальні харчові традиції.

Після вибору потенційних ринків, ключовим кроком є розробка стратегії входу на ринок. Це може включати встановлення партнерств з місцевими компаніями, створення спільних підприємств або прямі інвестиції у створення виробничих, логістичних або дистрибуційних центрів. Важливо також адаптувати маркетингові та продажні стратегії до особливостей місцевих ринків.

Крім того, розширення на нові ринки вимагає управління ризиками. Це включає ризики, пов'язані з політичною стабільністю, валютними коливаннями, митними тарифами та іншими торговельними бар'єрами. Ефективне управління цими ризиками вимагає гнучкості, оперативного реагування на зміни у ринковому середовищі та використання страхування та хеджування.

До того ж, розширення на нові ринки вимагає значних ресурсів - як фінансових, так і людських. Інвестиції у розробку нових продуктів, маркетинг, логістику, навчання персоналу та місцеву адаптацію можуть бути значними. Компанія повинна бути готова забезпечити необхідну підтримку та інвестиції, щоб забезпечити успішний вихід на нові ринки.

Покращення управління ризиками є ключовим елементом стратегії будь-якої компанії, особливо для такої великої та різноманітної, як ПрАТ «МХП». Основним завданням в цій сфері є розвиток більш ефективних систем для ідентифікації, аналізу та мінімізації ризиків. Це включає застосування передових методів аналізу ризиків, таких як фінансовий моделінг, сценарний аналіз та стрес-тестування, щоб краще розуміти потенційні негативні впливи на бізнес. Другий важливий аспект полягає у створенні гнучких стратегій, які дозволяють швидко реагувати на зміни у ринковому середовищі. Це може включати розвиток оперативних планів дій для різних ризикових сценаріїв, що забезпечує компанії можливість швидкого адаптування стратегій у відповідь на несподівані зміни ринкових умов, політичної ситуації або регуляторних змін. Третім важливим елементом є впровадження інтегрованих систем управління ризиками, які об'єднують різні аспекти ризиків – фінансові, оперативні, регуляторні,

репутаційні та інші. Це включає розвиток внутрішніх політик і процедур, підготовку персоналу та використання спеціалізованого програмного забезпечення для моніторингу та управління ризиками на всіх рівнях організації. Четвертим кроком є постійне освітнє та тренінгове забезпечення персоналу. Свідомість та розуміння ризиків на всіх рівнях організації є важливими для їх ефективного управління. Це включає проведення регулярних навчань та семінарів з питань управління ризиками, а також забезпечення того, щоб усі співробітники були обізнані з потенційними ризиками та процедурами їх мінімізації. Важливим є розвиток культури управління ризиками в компанії, де ідентифікація і мінімізація ризиків стає не лише задачею відділу ризиків, але і вбудовується в усі аспекти ведення бізнесу. Це дозволяє «МХП» бути більш стійкою до несподіванок і гнучкою у вирішенні проблем, що виникають у складному діловому світі.

Зосередження на екологічній стійкості та соціальній відповідальності є не тільки етично важливим, але й стратегічно розумним кроком для ПрАТ «МХП». Інвестиції в екологічно стійкі технології та практики можуть допомогти компанії не тільки зменшити свій вплив на довкілля, але й підвищити свою конкурентоспроможність на ринку.

По-перше, інвестиції в екологічні технології, такі як використання відновлюваних джерел енергії, енергоефективне обладнання та технології зниження викидів, можуть знизити екологічний вплив виробничих процесів. Це не тільки сприяє збереженню навколишнього середовища, але й може привести до зниження витрат на енергію та утилізацію відходів.

Другий аспект – це розвиток стійких практик в агропромисловому виробництві. Це може включати використання екологічно безпечних добрив та пестицидів, раціональне використання водних ресурсів, а також практики, що забезпечують добробут тварин. Такий підхід не тільки зменшує екологічний вплив, але й відповідає зростаючим вимогам споживачів до якості та екологічності продуктів харчування.

Третім важливим елементом є соціальна відповідальність. Це включає інвестиції в місцеві громади, підтримку соціальних та освітніх програм, а також забезпечення безпечних та справедливих умов праці для своїх співробітників. Такі ініціативи не тільки покращують імідж компанії, але й сприяють створенню більш стійкого та ефективного бізнес-середовища.

Четвертим аспектом є прозорість та звітність. Регулярне оприлюднення інформації про екологічні показники та соціальні ініціативи може збільшити довіру до бренду серед споживачів, інвесторів та інших зацікавлених сторін. Це також допомагає компанії відповідати міжнародним стандартам та регуляціям у сфері сталого розвитку.

Інтеграція екологічної стійкості та соціальної відповідальності у корпоративну стратегію дозволяє «МХП» не тільки підвищити свою конкурентоспроможність, але й внести важливий внесок у стале розвиток суспільства та економіки загалом.

Стратегічні партнерства та співпраця є важливими інструментами для розвитку бізнесу, особливо для великої компанії, як ПрАТ «МХП». Встановлення міцних відносин з іншими компаніями, урядовими організаціями, науковими установами та некомерційними організаціями може відкрити нові можливості для «МХП» в різних аспектах їх діяльності.

По-перше, стратегічні партнерства можуть сприяти доступу до нових ринків та розширенню клієнтської бази. Це може бути особливо важливим для «МХП» при виході на міжнародні ринки, де місцеві партнери можуть надати важливі знання про місцевий бізнес-клімат, культуру та правове середовище. Крім того, співпраця з місцевими партнерами може допомогти в налагодженні відносин з місцевими постачальниками та розподільниками.

Другий аспект - це доступ до нових технологій та інновацій. Співпраця з науково-дослідними установами або технологічними компаніями може допомогти «МХП» інтегрувати новітні технології у свої виробничі процеси, що може покращити ефективність, знизити витрати та покращити якість продукції.

Третім важливим аспектом є співпраця у сфері сталого розвитку та соціальної відповідальності. Партнерства з екологічними організаціями, соціальними фондами та урядовими агенціями можуть допомогти «МХП» розробити та впровадити сталі практики виробництва, соціальні ініціативи та проекти з охорони навколишнього середовища. Це не тільки підвищить стійкість бізнесу, але й покращить його імідж та відносини з громадськістю.

Четвертий аспект стосується співпраці у сфері досліджень та розвитку. Стратегічні партнерства з університетами та дослідницькими центрами можуть забезпечити «МХП» доступ до передових досліджень, інноваційних розробок та висококваліфікованих фахівців. Це може стати ключовим фактором у розвитку нових продуктів, покращенні існуючих та виході на нові ринки.

На завершення, важливо підкреслити, що ефективні стратегічні партнерства вимагають чіткого розуміння взаємних цілей, переваг та відповідності корпоративних цінностей. Встановлення міцних, взаємовигідних відносин з партнерами може значно підсилити розвиток бізнесу, відкриваючи нові можливості для «МХП».

Отже, на основі проведеного дослідження, узагальнимо основні стратегічні напрями удосконалення інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»:

Таблиця 3.2 – Стратегічні напрями удосконалення інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП»

№	Напрями	Характеристика
1	Диверсифікація інвестиційних портфелів	Для зменшення ризиків, пов'язаних з волатильністю окремих ринків або секторів, МХП може розглянути диверсифікацію своїх інвестицій. Це може включати інвестування в різні географічні регіони, ринки або галузі, щоб забезпечити більш стабільний і передбачуваний дохід.
2	Фокус на інноваціях та технологіях	Інвестування в новітні технології та інновації може допомогти «МХП» оптимізувати виробництво, покращити якість продукції та знизити витрати. Це також може включати розвиток цифрових рішень для ефективнішого управління ланцюгами поставок та збуту.

3	Розширення на нові ринки	Для збільшення доходів та зменшення залежності від традиційних ринків, МХП може розглянути розширення своєї діяльності на нові географічні ринки. Однак, це вимагає ретельного аналізу ринкових можливостей і ризиків.
4	Покращення управління ризиками	Важливим аспектом є розвиток більш ефективних систем управління ризиками. Це може включати впровадження передових методів аналізу та мінімізації ризиків, а також створення гнучких стратегій для швидкого реагування на зміни у ринковому середовищі.
5	Екологічна стійкість та соціальна відповідальність	Інвестування в екологічно стійкі технології та практики може допомогти «МХП» зміцнити свою позицію на ринку та відповідати зростаючим вимогам споживачів та регуляторів щодо сталого розвитку.
6	Стратегічні партнерства та співпраця	Розвиток стратегічних партнерств та співпраці з іншими компаніями та організаціями може надати «МХП» доступ до нових ресурсів, ринків та технологій, що може сприяти розвитку бізнесу.

Джерело: складено автором

Удосконалення інвестиційного менеджменту вимагає комплексного підходу, який враховує як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на бізнес. Це включає постійне адаптування до змінюваних умов ринку, інновації, стратегічне планування та ефективне управління ресурсами.

Висновки до розділу 3

1. ПрАТ «МХП» повинно підтримувати прозорість та відкритість у своїх фінансових справах, надаючи регулярні звіти про стан та ефективність інвестиційних діяльностей. Це допомагає зберегти довіру інвесторів та забезпечує стійке фінансування майбутніх інвестицій. Важливо забезпечити постійний моніторинг та оцінку результативності інвестицій. Це дозволяє ПрАТ «МХП» своєчасно вносити корективи в інвестиційні стратегії, реагувати на зміни у

ринкових умовах, а також підтримувати здоровий баланс між різними джерелами фінансування. Управління реалізацією інвестиційних програм в ПрАТ «МХП» – це комплексний процес, що вимагає високого рівня планування, координації та контролю. Важливо вивчити отриманий досвід та внести корективи в майбутні інвестиційні стратегії. Це може включати аналіз успішних практик та помилок, оновлення процесів планування та управління, а також адаптацію до змінених ринкових умов. Таким чином, ПрАТ «МХП» може неперервно вдосконалювати свої підходи до інвестиційного менеджменту, забезпечуючи сталий розвиток та зростання компанії.

2. В рамках інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП» у 2023 році, компанія демонструє позитивні тенденції у деяких аспектах своєї діяльності. Експортний виторг компанії зріс на 52% у першому півріччі 2023 року, досягнувши \$973 млн. Чистий прибуток МХП сягнув \$67 млн у порівнянні зі збитком у \$89 млн у січні – червні 2022 року. Однак, є деякі виклики та стратегічні зміни. Компанія намагається посилити свої позиції на Близькому Сході. Ці дії свідчать про активне розширення міжнародної присутності та диверсифікацію ринків збуту, що є ключовими елементами інвестиційної стратегії компанії.

3. Важливо підкреслити, що ефективні стратегічні партнерства вимагають чіткого розуміння взаємних цілей, переваг та відповідності корпоративних цінностей. Встановлення міцних, взаємовигідних відносин з партнерами може значно підсилити розвиток бізнесу, відкриваючи нові можливості для «МХП».

4. Визначені у дослідженні проблеми вимагають від компанії гнучкості, адаптації стратегій і постійного моніторингу ринкових умов та внутрішніх ресурсів для ефективного управління ризиками і забезпечення стабільного росту. Удосконалення інвестиційного менеджменту вимагає комплексного підходу, який враховує як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на бізнес. Це включає постійне адаптування до змінюваних умов ринку, інновації, стратегічне планування та ефективне управління ресурсами.

ВИСНОВКИ

В ході проведення даного дослідження були здійснені наступні висновки:

1. Термін «інвестиційна діяльність» відображає процеси, пов'язані з інвестиційними об'єктами. Правове визначення інвестиційної діяльності обмежується розглядом цього поняття з точки зору цивільних відносин, які виникають в результаті такої діяльності. Визначення за П(С)БО та М(С)БО сконцентроване на інвестуванні грошових коштів у те, що не є їхнім еквівалентом. Однак провідні економісти в своїх визначеннях акцентують увагу на економічній вигоді цієї діяльності, а саме на отриманні прибутку. Ці визначення, на нашу думку, є більш економічно обґрунтованими, оскільки вони охоплюють інвестиційну діяльність у більш широкому контексті і чітко формулюють її мету. Тому в даній роботі інвестиційна діяльність розглядається саме з точки зору дій підприємства, спрямованих на забезпечення свого росту та покращення фінансового стану. Інвестиційна діяльність та інвестиційний менеджмент є основою ефективного розвитку підприємства. Вони забезпечують необхідні фінансові ресурси, стратегічний напрямок і можливості управління ризиками для підтримки зростання, інновацій і довгострокового успіху. Добре реалізована інвестиційна стратегія може стати ключовим фактором конкурентної переваги компанії та її здатності процвітати в динамічному бізнес-середовищі.

2. Інвестиційний менеджмент є важливою складовою управління підприємством, спрямованою на досягнення різних цілей, таких як підвищення привабливості об'єкта інвестування, оцінка та реалізація інвестиційних проектів, а також створення сприятливих умов для оптимального проведення інвестиційних процесів. Інвестиційна діяльність підприємства має велике значення для його стабільності та ліквідності, дозволяючи здійснювати прибуткову діяльність та покривати усі витрати. Управління інвестиційною діяльністю підприємства піддається впливу як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Зовнішні фактори включають глобалізаційні та інтеграційні процеси, державне регулювання

економічних відносин та інвестицій, галузеві тенденції розвитку та ринкові механізми взаємодії. До факторів зовнішнього середовища, які безпосередньо впливають на підприємство, входять споживачі, постачальники та конкуренти. Основні внутрішні фактори включають рівень кваліфікації персоналу, готовність керівництва і персоналу реагувати на зміни в зовнішньому інвестиційному середовищі, фінансовий стан, ділову активність, репутацію підприємства, систему збуту і маркетингу, організацію виробництва, наявність ресурсного забезпечення, стан технічної бази і технологічний рівень.

3. При визначенні підходів до формування інвестиційної стратегії, ми будемо керуватися основними загальновідомими та практично аксіоматичними принципами. Підприємство, яке перебуває в своєму життєвому циклі, пройде різні етапи розвитку, і ми прагнемо забезпечити, щоб ці етапи були успішними. Збереження динаміки вимагає внесення певних змін, спрямованих на забезпечення конкурентоздатності. Все це відображається у загальній стратегії розвитку, яку досягаємо завдяки реалізації різних функціональних стратегій, таких як продуктова, інноваційна, інвестиційна та інші. Важливо розглядати інвестиційне стратегування як складову цієї комплексної стратегічної діяльності для визначення специфіки інвестиційної стратегії на різних етапах життєвого циклу. Стратегія підприємства відіграє вирішальну роль в управлінні інвестиціями, забезпечуючи загальний напрямок і мету для рішень щодо розподілу капіталу. Ефективне управління інвестиціями вимагає тісного узгодження між інвестиційними виборами та стратегічними цілями організації, щоб забезпечити оптимальне використання ресурсів для досягнення довгострокового успіху.

4. МХП — найбільший виробник та експортер курятини в Україні. Компанія спеціалізується на виробництві курятини та вирощуванні зернових, а також веде іншу аграрну діяльність (виробництво м'ясо-ковбасних виробів і м'ясних виробів, готових до вживання). Агрохолдинг МХП – провідний виробник м'яса птиці в Європі з одним із найсильніших продуктових брендів в Україні. Холдинг складається з декількох підприємств, які займаються різними видами

діяльності. ПрАТ «МХП» налічує 21 підприємство у своєму складі. Тому недивно, що в компанії станом на 2020 рік наявні 26 766 працівників. Однак на підприємстві наявна негативна тенденція до зменшення кількості працівників, починаючи з 2018 року. Дана тенденція пов'язана з політикою компанії стосовно збільшення інформатизації на підприємстві. ПрАТ «МХП» являється одним із провідних агропромислових холдингів України, займаючись виробництвом птиці, зерна та істівних олій. У 2022 році компанія стикалася з численними викликами та можливостями у своєму зовнішньому середовищі.

5. У 2022 році «МХП» зазнала фінансових збитків, зокрема зареєструвала чистий збиток у розмірі 89 мільйонів доларів США у першому півріччі порівняно з чистим прибутком у 232 мільйони доларів США у першому півріччі 2021 року. Це було наслідком валютних втрат та впливу військового конфлікту в Україні на операційну діяльність компанії. У зв'язку з початком війни росії з Україною, весь український бізнес ставки зазнав певних втрат. З 1 лютого 2022 року і до 13 травня 2022 року ціни на акції МХП, які торгуються на лондонській біржі, впали з рівня 6,3 \$ до 4,01 \$, що становить спад на 36%. Мінімальне значення цін на акції МХП за 2022 рік досяглося 23 березня, коли вартість складала 3,3 \$. Компанія зіткнулася зі значними логістичними та інфраструктурними труднощами в Україні після початку війни. Незважаючи на це, МХП продовжувала комерційні продажі в Україні, але експортні поставки припинилися через закриття портів, що призвело до практично неможливої експортної доставки вантажівками. Впродовж березня команда МХП працювала над альтернативними логістичними маршрутами для експорту, хоча обсяги експорту курятини в першому кварталі 2022 року зросли на 9% порівняно з аналогічним періодом 2021 року, цей ріст був менше очікуваних 15%. Обмеження в продажах змусили МХП знизити завантаженість птахівничих потужностей до 80-85%. Отже, в 2021 році компанія успішно подолати застій в бізнесі, спричинений пандемією, і планувала високі темпи зростання в 2022 році. Однак військові дії створили значні труднощі для ефективного функціонування бізнесу.

6. Управління реальними інвестиціями в ПрАТ «МХП» зосереджено на створенні довгострокової вартості та забезпеченні сталого розвитку компанії. Це вимагає ретельного планування, оцінки потенційних ризиків та можливостей, а також врахування потреб ринку та зовнішніх економічних умов. Важливою частиною управління фінансовими інвестиціями є взаємодія з інвесторами та акціонерами. ПрАТ «МХП» повинно підтримувати прозорість та відкритість у своїх фінансових справах, надаючи регулярні звіти про стан та ефективність інвестиційних діяльностей. Це допомагає зберегти довіру інвесторів та забезпечує стійке фінансування майбутніх інвестицій. Управління та формування інвестиційних ресурсів є життєво важливими процесами для ПрАТ «МХП», великого агропромислового підприємства України. Цей процес охоплює широкий спектр діяльностей, від залучення коштів до їх ефективного розподілу та використання в інвестиційних проектах. Важливо забезпечити постійний моніторинг та оцінку результативності інвестицій. Це дозволяє ПрАТ «МХП» своєчасно вносити корективи в інвестиційні стратегії, реагувати на зміни у ринкових умовах, а також підтримувати здоровий баланс між різними джерелами фінансування. Управління реалізацією інвестиційних програм в ПрАТ «МХП» – це комплексний процес, що вимагає високого рівня планування, координації та контролю. Цей процес включає кілька критичних етапів, від визначення стратегічних цілей до оцінки результативності інвестицій. Важливо вивчити отриманий досвід та внести корективи в майбутні інвестиційні стратегії. Це може включати аналіз успішних практик та помилок, оновлення процесів планування та управління, а також адаптацію до змінених ринкових умов. Таким чином, ПрАТ «МХП» може неперервно вдосконалювати свої підходи до інвестиційного менеджменту, забезпечуючи сталий розвиток та зростання компанії.

7. В рамках інвестиційного менеджменту ПрАТ «МХП» у 2023 році, компанія демонструє позитивні тенденції у деяких аспектах своєї діяльності. Експортний виторг компанії зріс на 52% у першому півріччі 2023 року, досягнувши \$973 млн. Чистий прибуток МХП сягнув \$67 млн у порівнянні зі збитком у \$89 млн у січні – червні 2022 року. Однак, є деякі виклики та

стратегічні зміни. Компанія намагається посилити свої позиції на Близькому Сході, зокрема, у вересні МХП створило спільне підприємство з компанією DHV у Саудівській Аравії, плануючи інвестувати близько \$50 млн у фермерські господарства та комбікормовий завод для птиці. МХП також домовляється про створення СП у Саудівській Аравії з місцевим лідером ринку виробництва м'яса Tanmiah Food Company для розвитку птахівництва і комбікормових підприємств. Ці дії свідчать про активне розширення міжнародної присутності та диверсифікацію ринків збуту, що є ключовими елементами інвестиційної стратегії компанії в умовах глобальної конкуренції та змін у міжнародному економічному середовищі.

8. Визначені у дослідженні проблеми вимагають від компанії гнучкості, адаптації стратегій і постійного моніторингу ринкових умов та внутрішніх ресурсів для ефективного управління ризиками і забезпечення стабільного росту. Удосконалення інвестиційного менеджменту вимагає комплексного підходу, який враховує як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на бізнес. Це включає постійне адаптування до змінюваних умов ринку, інновації, стратегічне планування та ефективне управління ресурсами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. No 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 10.10.2023)
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. No 1560–XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 10.10.2023)
3. Положення «стандарт» бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України No 73 від 07 лют. 2013 р.
4. Положення «стандарт» бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів», затверджене Наказом Міністерства фінансів України No 87 від 13.03.1999.
5. Безродна С. М. Інвестування : компендіум. Чернівці, 2013. 200 с.
6. Бушовська Л.Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 11. С. 170–176.
7. Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б. Інвестиційна діяльність як об'єкт управління. *Економіка: реалії часу*, 2015. No 5(21). С. 40–44.
8. Войнаренко М.П., Єпіфанова І.Ю. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2011. 188 с.
9. Гайдай Г.Г. Формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі. Автореферат дисертації на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. Київ : НТУ, 2021. 22 с.
- 10.Добриніна Л.В. Підприємство як учасник фінансового ринку, його інвестиційні стратегії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 23(1). С. 80–82.
- 11.Доуртмес П.О. Теоретико-методичне забезпечення оцінювання інвестиційно-інноваційної діяльності промислового підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук. Харків, 2018. 21 с.

12. Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. *Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року*. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. 663 с.

13. Ідрісова А.Р. Сутність інвестицій, інвестиційної привабливості та роль інвестиційного проектування у діяльності підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2008. № 2. Т. 2. С. 174-176.

14. Інвестиційний менеджмент : опорний конспект лекцій / Укладачі: доц., к.т.н. Сухомлин Л.В., доц., к.е.н. Сакун Л.М.; для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» освітнього ступеня «магістр». Кременчук: КрНУ, 2018. 145 с.

15. Інвестування : підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. Л. Сазонець, В. А. Федорова, А. Ю. Гладченко. Львів : Новий світ-2000, 2019. 388 с.

16. Інвестування: навчальний посібник / М. А. Вознюк, Б. І. Пшик, Г. В. Дурицька; Міністерство освіти і науки України, Державний вищий навчальний заклад "Університет банківської справи". Київ : ДВНЗ "Університет банківської справи", 2017. 526 с.

17. Інформація про МХП. *Forbes*. URL: <https://forbes.ua/profile/mkhp-224> (дата звернення: 17.10.2023)

18. Крамаренко К.М. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 4 (21). С. 246-250.

19. Кривов'язюк І. В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2018. Вип. 31. С. 83-90.

20. Левицький В.В. Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства. *ВІСНИК ЖДТУ*. 2011. № 2(56). С. 69-71.

21.Лугова М. С. Активізація інвестиційної діяльності в регіоні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка». Луцьк, 2018. 21 с.

22.Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

23.Маковоз О.С., Крайня Д.Р., Обуховський О.В. Фактори інвестиційної стратегії в системі підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2021. Вип. 5(32). С. 70–75.

24.Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів: Міжнародний документ від 01.01.2012

25.МХП продовжує нарощувати обсяги соціальних інвестицій. *Офіційний веб-сайт ПрАТ «МХП»*. URL: <https://mhp.com.ua/uk/press-releases/mkhp-prodovzhuje-naross huvati-obsjagi-sotsialjnikh-investitsij> (дата звернення: 25.10.2023)

26. МХП. You Control. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/25412361/ (дата звернення: 25.10.2023)

27.Некрасова Л.А., Моніч О.В. Процес формування інноваційно-інвестиційної стратегії підприємства та його проблеми. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2014. Вип. 5(2). С. 204–207.

28.Нкайя Б.Ж., Ларка М.І. Роль і значення інвестицій в діяльності підприємств. *Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність*. «Форвард–2016». 7 Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених. 27 грудня 2016 р. Харків: НТУ «ХП», 2016. С. 155–156

29.Новикова І.В. Вартісно-орієнтоване управління інвестиційною діяльністю підприємства: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Сумський державний університет. Суми, 2013. 219 с.

30.Паньков О.Б. Управління інвестиційною діяльністю як базовий складник економічної безпеки підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 4(115). С. 90-93.

31.Пересада А.А. Інвестиційне кредитування. Навчальний посібник. К., 2002. 272 с.

32.ПрАТ «Зернопродукт МХП». Офіційний сайт. URL:<https://mhp.com.ua/uk/prat-zernoproduct-mkhp>. (дата звернення: 05.11.2023)

33.Пріб К.А. Інвестиційна складова управління розвитком підприємства. *Інтелект XXI*. 2015. № 1. С. 77–85.

34.Про компанію. Офіційний веб-сайт ПрАТ «МХП». URL: <https://mhp.com.ua/uk/pro-kompaniiu> (дата звернення: 05.11.2023)

35.Скоробогатова Н. Є. Інвестування: практикум: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 051 «Економіка». Скоробогатова Н. Є. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2023. 67 с.

36.Скотнікова Л.П., Угрімова І.В. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2018. № 19 (1295). С. 19–22.

37.Стахурська С.А. Формування інвестиційної стратегії в контексті змін в організації. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1558/1499/> (дата звернення: 07.11.2023)

38.Структура компанії. Офіційний веб-сайт ПрАТ «МХП». URL: <https://mhp.com.ua/uk/pro-kompaniiu/struktura-kompanii> (дата звернення: 07.11.2023)

39.Феєр О.В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств у ринкових умовах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2016. № 851. С. 140-145.

40.Чернишов В.В. Напрями розвитку інвестиційної діяльності підприємств. *Modern Economics*. 2021. № 26(2021). С. 167–172.

41.Шилова О.Ю., Фундеряка К.В. Механізм формування інвестиційної стратегії підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012. № 3. Т. 1. С. 43–47.

42.Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: КРОК, 2017. 252 с

43.Шура Н.О., Шахно А.Ю., Поліщук І.Г., Мамедова А.А. Оцінка соціально-трудового потенціалу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 18-24.

44.Щерба А. О. Підходи до визначення інвестицій та інвестиційної активності підприємств. *Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку*. 2016. 160-174 с.

45. Annual report and accounts 2019. *Офіційний веб-сайт ПрАТ «МХП»*. URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/3d944/512bd/471be26b5ec.pdf> (accessed: 15.11.2023)

46. Annual report and accounts 2020. *Офіційний веб-сайт ПрАТ «МХП»*. URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/45ee7/4173c/af9366a92bf9.pdf> (accessed: 15.11.2023)

47. Annual report and accounts 2021. *Офіційний веб-сайт ПрАТ «МХП»*. URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/aeac4/7693c/ee66ef92c37520.pdf> (accessed: 15.11.2023)

48. Annual report and accounts 2022. *Офіційний веб-сайт ПрАТ «МХП»*. URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/72d18/51ce4/e8b86743c78a4.pdf> (accessed: 15.11.2023)

49. Arefieva O. V., Miagkyh I. M., Solovei N. V. The impact of investment climate and financial analysis implications in making investment decisions. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Економічні науки*. 2018. № 6 (129). С. 143-152.

50. IFC виділить МХП до \$30 млн кредиту. *Інтерфакс Україна*. 2023. URL: <https://interfax.com.ua/news/greendeal/937439.html> (дата звернення: 15.11.2023)

51. Pedro Matos. ESG and Responsible Institutional Investing Around the World. A Critical Review, 2020 CFA Institute Research Foundation, 2020. URL: <https://www.cfainstitute.org/-/media/documents/book/rf-lit-review/2020/rflr-esg-andresponsibleinstitutionalinvesting.ashx> (accessed: 19.11.2023)

52. Rosenberg J.M. (1992). Investments: terminological dictionary. Wiley, 2nd edition (October 1, 1992). 384 p. (accessed: 19.11.2023)

53. The Future of Work in Investment Management. CFA Institute Research Foundation. 2022. 44 p. (accessed: 19.11.2023)